

Yanlış bir tetkik

Son zamanlarda Bulgar gazetelerinin neşriyatında Yugoslav - ya ile iyi geçinmek istiyen, buna mukabil Türkiye aleyhtar olan bir fikir cereyanı göze çarpıyor. Bu tarzdaki neşriyatın bir tek manası olabilir; bu da sıkı bir dostluk ile birbirlerine bağlı bu - lman bu iki memleketin aralarını açmak gayretidir. İhtimal ki, Yugoslavya ile Bulgaristan ara - nda her hangi bir anlaşma mevzu bahsolursa Türkiye ile Yu - goslavya arasındaki dostluk ba - ğının buna mani olduğu hissini vermektir.

Eğer Bulgaristanda alelade bir idare sistemi hâkim olsaydı Bulgar gazetelerinin bu gibi neşriyatına karşı o kadar ehemmiyet verilmiyebilirdi. Çünkü bu takdirde bu gazetelerin neşriyatı bir takım şahsî mütalealardan ibaret telâkki edilebilirdi.

Fakat bugünkü vaziyetin böyle olmadığı malumdur. Görgiyef hükümeti askerî bir ihtilâl ile iktidar mevkiine gelmiştir. Ve ilk iş olarak Bulgaristanda fırka gazetelerinin neşriyatını tatil etmek olmuştur. Bugünkü hükümetin si - yasi direktifleri haricinde neşriyat vukuunun önüne geçilmiştir.

Vaziyet bundan ibaret olunca Bulgar gazetelerinin bir taraftan Yugoslavya lehine neşriyat ya - parken diğer taraftan Türkiye aleyhine hücumlarda bulunmasını bir takım şahsî mütalealar kabî - linden telâkki etmeğe imkân yoktur. Fakat diğer cihetten bu

siyasetteki acemilik ve garabet o kadar açıktır ki, bu tarzı hareketi Bulgaristanda komiteciliği kaldırmak gibi büyük bir ideal ile ortaya çıkmış ve şimdiye kadar bu yolda hayli muvaffakiyet göstermiş olan bir ihtilâl hükümetine atf ta havsalanmış kabul edeceği şey değildir. Onun için bu hâdiseyi sadece kaydet - meğe ve asıl salâhiyettar olan Bulgar ricalinin dikkatlerini celbelemeğe lüzum görüyoruz.

Bulgarlar hakikaten Yugoslav - lavyalılarla hoş geçinmek isterse bundan dolayı Türkler sa - dece memnun olurlar. Fakat ay -

Mehmet ASIM

(Devamı 4 üncü sayfanın 1 inci sütununda.)

Erganide izabehane ve fabrika inşaatı ilerliyor

Resmimiz Erganide fabrikanın inşa edileceği sahayı ve Ergani - ye umumî bir bakışı göstermektedir. Buna ait yazı üçüncü sayfa - mızdadır.

Dördüncü İzmir panayırı

Dün Başvekil İsmet Paşa tarafından açıldı

Başvekil Paşa Hazretleri ve belediye reisi birer nutuk söylediler

Başvekil İsmet Paşa Hz. nutuk söylerken ..

İzmir, 26 (A.A.) — Bugün akşam üstü saat 18 de beynelmilel dördüncü İzmir panayırının açılma resmi yapılmıştır. Açılma resmini bizzat Başvekil İsmet Paşa Hazretleri yapmışlardır.

Panayırın Cumhuriyet meydanına nazır kapısı önüne toplanan on binlerce halkın mütemadi alkışları arasında evvelâ Riyaseti-cumhur bandosu tarafından istiklâl marşı çalınmış ve marştan sonra ilk nutku belediye reisi Behçet Salih Bey söylemiştir.

Behçet Salih Beyin nutkunu müteakip Başvekil İsmet Paşa Hazretleri nutuklarını irat buyurmuşlardır.

Paşa Hazretleri nutkunu irat bulunduktan sonra panayır kapısının önüne gelmiş ve orada bağlı bulunan kurdeleyi kesmek suretiyle panayırı açmışlardır.

Hariciye Vekili Tefik Rüştü, ve Adliye Vekili Saraçoğlu Şükürü Beylerle ordu müfettişlerinden İzzettin ve kolordu kumandanlarından Mustafa Paşalar, Rus Sov-

(Devamı 2 inci sayfanın 1 inci sütununda)

27 Ağustos

Birinci müdafaa mevzii yarılmış Afyona girilmişti

Bundan 12 sene evvel bugün ordumuzu Akdenize kavuşturan büyük taarruzun ikinci günü idi. 26 Ağustos sabahı başlayan ilerleme hareketi bir senedir hazırlanan Afyonkarahisarını bir günlük topçu hücumundan sonra Türk süngüsüne rametmiş ve taarruz bütün şiddetiyle ilerlemekte devam etmişti. 27 Ağustos gününün tarihini aşağıdaki satırlarda okuyacaksınız:

27 Ağustostaki taarruz hareketinde birinci orduda dördüncü ve birinci kolordular ihtiyatlarındaki 12 ve üçüncü fırkaları da taarruza iştirak ettirdiler.

Taarruz saat altıda başladı, öğleye kadar süren çetin bir dövüşmeden sonra Çeliklepeden maada bütün düşman mevzileri zaptedilmişti.

57 inci fırka biraz sonra bu tepiyi zaptetti. Öğleden sonra düşman kuvvetleri Afyon ve Sincanlı ovasına döküldüler, düşman mevzii yarıldı ve birinci müdafaa mevzii zaptedildi.

(Devamı 8 inci sayfanın 4 üncü sayfanın)

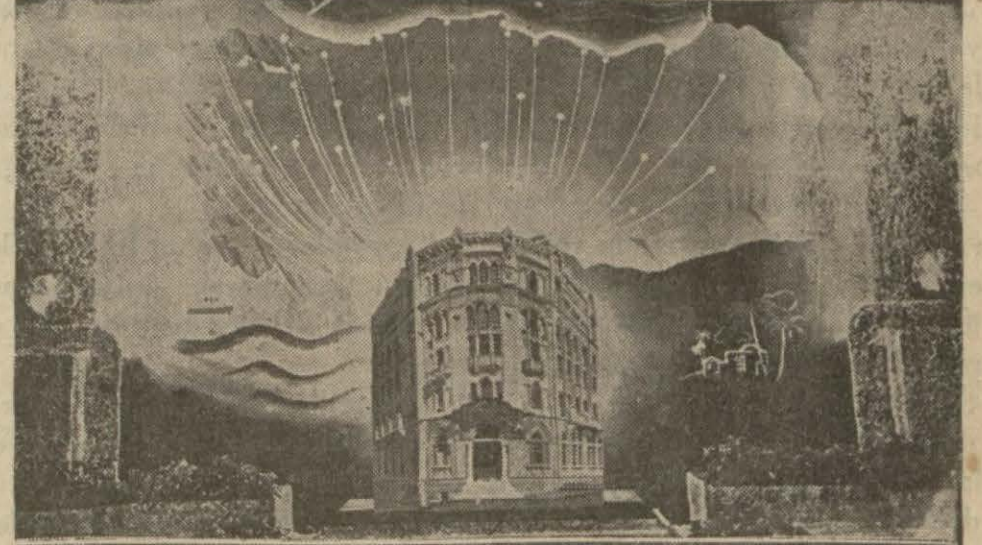
Zagrepteki Balkan Olimpiyat müsabakaları

Tafsilâtı 8 inci sayfamızda

Millî bir müessesemizin onuncu yılı

İş bankasının sergisi dün merasimle açıldı

"İş bankası, değerinin eşi bulunmayan yüksek verimli bir kurumdur,"

Sergide bir köşe, merasimde bulunan vekillerle davetliler, Mahmut Bey nutuk söylüyor

İş Bankası, kuruluşunun onuncu yıl dönümü dolayısıyla, Galatasaray mektebi binasında bir sergi hazırlamıştır. Sergi dün saat

17 de Siirt Mebusu Mahmut B. in bir nutkundan sonra, İktisat Vekili Celâl Bey tarafından açıldı.

(Devamı 7 inci sayfanın 1 inci sütununda)

Hariciye Vekilimizin beyanati

Balkanlarda politikamız, sulhün muhafazasıdır

Serbestisini müdafaa mecbur olduğumuz boğazların tahkimini istiyoruz

Tsvfik Rüştü Bey

Paris, 26 (A.A.) — Anadolu Ajansı hususî muhabiri bildiriyor:

Eko, dö Pari - Echo de Paris - Türkiye'ye dair neşretmekte olduğunu tetkiklerinde Hariciye

Vekili Tefik Rüştü Beyin beyanatını neşrediyor: Suallere karşı Tefik Rüştü Bey hülâsaten demiştir ki:

"Türk - Rus dostluğu tam bir menfaat beraberliği üzerine kurulmuştur. Eski rejimleri ayıran ihtilâflar yok olmuştur. Şerait tamamen değişmiştir.

Boğazlar için Cenevrede dediklerime bir şey eklemeyeceğim. Ağır topların kalkması teklifi üzerinedir ki, serbestisini müdafaa mecbur olduğumuz Boğazların tahkimini istedik. Bizi alâkadar eden sadece meşru müdafaa mızdır. Gayri müsavi muamele istemeyiz ve meseleyi vazeden biz değiliz.

Balkanlarda politikamız sulhün, tekarrür etmiş nizamın muhafazası için bütün milletlerin beraber çalışmasını istihdaf eder.

(Devamı 8 inci sayfanın 3 üncü sütununda)

Sovyet memurlarına işkence

Fransa komünistlerini kim kaynaştırıyor?

Japon maliye nazırı ise Sovyetlerle harp aklımızdan geçmemiştir, diyor

Moskova, 26 (A.A.) — Harbinden bildirildiğine göre Mançuri ve Japon polisleri Çin şark deirmiyollarında çalışan Sovyet memurlarını tevkife devam etmektedirler. Mevkuflara işkence edilmektedir.

Bu cümleden olmak üzere Pograntichanaya istasyonunda tevkif edilen Likodzeveyski'ye işlemediği cürümleri itiraf ettirmek için polis karakolunda üç saat sopa atılmıştır.

Tokyo, 26 (A.A.) — Fransa komünistlerinin Japonya aleyhindeki kaynaşmalarına dair olan haberler, resmî mahafilin dikkat na-

zarını celbetmiştir.

Bu kaynaşmanın Moskova komünist enternasyonalinden verilen talimat üzerine hasıl olduğu zannedilmektedir.

Tokyo, 26 (A.A.) — Maliye nazırı, Cicişimpo gazetesine yaptığı beyanat sırasında:

"Sovyetler ve yahut ki birleşik devletlerle muharebe akıl ve hayale gelecek bir şey değildir.,, demmiştir.

Gazetenin mütaleasına bakılırsa, bu sözlerden nazırın deniz ve kara bütçelerin konmuş olan tahsisatı greği gibi kısmak niyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

Dördüncü İzmir panayırı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yet sefir vekili M. Zalkind ve Sovyet Rusyanın Türkiye umum ticaret mümessili M. Vorobiet ile şehrimizdeki bilumum konsoloslar açılma merasiminde hazır bulunmuşlardır.

İsmet Paşa Hazretleri tarafından bütün pavyonlar gezilmiştir. Her pavyon kendisine mahsus bir güllerle göstermekle beraber İş Bankası ile Sümer Bank, Sovyet Rusya, Inhisarlar idaresinin pavyonu hassaten zarafet ve intizamları ile nazarı dikkati ve takdiri celbediyordu.

Belediye reisinin nutku

Belediye rsisi Behçet Salih Bey nutkunda ezcümle demiştir ki: "Değerli Başvekil İsmet Paşa Hazretleri, yüksek başkanlığınız altında açılma şenliğini yaptığımız beynelmilel dördüncü İzmir panayırı Büyük Şef, Aziz Halâskâr, Ulu Rehber Gazi Hazretleri'nin İzmir iktisat kongresinde bütün Türk milletine bilhassa İzmir lilere verdiği büyük derslerden iktisadi direktiflerden doğmuş bir eser kuruluşunu Lozanın Türk inkilabının, Türk İzmirin cumhuriyet idaresi sayesinde başlıyan yükselişinin, tabii icaplarından biri olarak kabul ediyoruz.

Ağustos sonları ve Eylül başları İzmir halkının binbir sebep ve hatıra ile his ve heyecanlarının aynı zamanda bu güzel şehrin en iyi bir mevsimidir. İzmir dördüncü beynelmilel panayırının bugünlerde açılmasının hazzını Anadolunun en büyük limanının tarihinde ve hatratında olduğu gibi iktisadiyatında da aramalıdır.

İzmirin belli başlı ihracat faaliyeti şimdi başlıyor. Yabancıların çok kolaylıkla katlanmadığı sıcakları şimdi tatlılaşıyor. Bütün bu sebeplerin en başında İzmir Büyük Halâskârı, en büyük tahassürle bugünlerde beklemiş ve ona bu mevsimde kavuşmuştu. İsmet Paşa Türk İzmirde doğan memleketin aziz çocuğu ve asil evladı, milletin istirabını duyan tadan değerli devlet adamı, milli mücadeledeki mühim hizmetleriyle sanacandan bağlanan ve seven İzmir

garp cephesi kumandanı olarak bugünlerde seni de kucaklamak zevkini duymuştu.

Şehrimizin bu bayram günlerinde gene içimizde ve başımızda bulunmak lütfünü İzmirden esirgemediğiniz için şükranlarımızı sunarız.

Hükümet ve milletin yekvücut alâkası ile milli iktisadiyatın pek kısa bir zamanda aldığı hız gösterdiği terakki hamleleri gözleri kamaştıracak kadar parlaktır. Milli iktisat davamızda İzmir tabiatın kendisine bahsettiği hususî ve istisnai vaziyetle vazifesinin ne kadar ağır ve mühim olduğunu tamamiyle müdriktir.

İzmir cumhuriyet idaresinin müşfik ve bilgili elinde Türk yurdunun daha çabuk yükselmesine onun aziz halkının refah ve sadetine Mustafa Kemal çocuklarına lâyük azimle çok çalışmaya ahdetmiştir.

İzmirli bu vantan ve milli mukaddes bir borç bilmektedirler. Bu itibarla Akdenizin bu mühim sahillerinde Egenin en eski ve en meşhur pazarında kurulan beynelmilel bu panayır parlak bir istikbale mazhar, emsalsiz ve ucuz Türk mallarını tanıtmak için içe ve dışa çok müfit olacak bir mevcudiyettedir.

Not: Ajans, saat dörde kadar Başvekil Paşanın nutkunu vermediği için, bugünkü sayımıza yetiştiremedik.

Ispanyada sıkı tedbirler

Madrid, 26 (A.A.) — Hükümet Bask vilâyetlerinde fevkalâde ihtiyat tedbirleri almaktadır. Çünkü parlamentocular Bilbao ve ya civarında — yeri gizli tutuluyor — bir toplantı yapmağa hazırlanmaktadır. Bilbaoya mühim polis takviye kuvvetleri gelmiştir.

Hapisanede isyan

Kolejvil (Amerika), 26 (A.A.) — Civardaki hapishanelerden birinde isyan çıkmıştır. Asiler, bir çok yerleri ateşlemişlerdir. Küçük bir bina yanmıştır.

Eyaletin her tarafından polis yardımcı kuvvetleri yetiştirilmiştir.

Şipka geçidinde

Dikilen âbide münasebetiyle büyük merasim yapıldı

Sofya, 26 (A.A.) — Bulgar ajansı bildiriyor: 187 — 1878 Türk — Rus harbinin Bulgaristanın istiklâline mebbe olan tarihî muharebenin cereyan ettiği Şipka boğazında istiklâl abidesinin dikilmesi münasebetiyle büyük merasim yapılmış ve Kral ile bütün hükümet azası, o zamanki milli elbiselerle bu merasimde hazır bulunmuşlardır.

50.000 kişilik büyük bir halk kütlesi huzurunda o zamanki harp sahnesi canlandırılmış ve buna bütün vatanî cemiyetler mensupları iştirak etmiştir. Borozanın vasıtasıyla eskiden olduğu gibi yoklama yapılmış ve Şipka muharebesinde ölen Bulgar ve Rus zabitlerinin isimleriyle cevaplar verilmiştir.

Merasimden sonra muazzam bir fener alayı yapılmıştır.

Konyada gizli nüfus

Konya, 26 (A.A.) — Konya belediyesinde gizli nüfus kaydı işlerine olanca süratle devam edilmektedir. Birinci defa 4021 ölüm, 3184 doğum, 480 evlenme. İkinci temdit tarihi dolayısıyla 25 gün sarfında 39 evlenme, 133 doğum, 486 ölüm, şimdiki son kanun mucibince yapılan temdit hasebile 19 evlenme, 3418 doğum, 4108 ölüm vukuatı kayıt ve tesbit edilmiştir.

Afyon — Antalya hattının inşaatı

Antalya, 26 (A.A.) — Afyon Antalya hattı inşaatının başlama münasebetiyle yarın Afyonda yapılacak merasime iştirak üzere Antalya mebusları, Halkevi mümessilleri ve bir çok kimseler kalabalık bir heyet halinde bugün Afyona hareket etmişlerdir.

Çeşmeye Yunan seyyahları geldi

Çeşme, 26 (A.A.) — Dün öğleyin Sakız adasından Çeşmeye motörle ve toplu olarak 40 Yunanlı gezgin gelmiştir. İki gün kadar şehrimizde kalarak görülecek yerleri, ıncaları gezecekler ve ondan sonra Sakız'a döneceklerdir.

Trabzonda muallim mektebi

Trabzon, 26 (A.A.) — Burada yapılan büyük muallim mektebinin inşaatının kontrolü için Ankaradan bir heyet gelmiş ve mektebin vaziyetini ve inşaat malzemesini kontrole başlamıştır.

Yahudiler çıkarılıyor

Amsterdam, 26 (A.A.) — 932 senesinde Amsterdama gelerek orada kalan ecnebilerin en kısa bir müddet için Holandadan çıkması için polisçe emir verilmiştir. Bunların ekserisi Alman Yahudisidir.

Muhafaza teşkilâtı

Ankara, 26 (Hususi) — Gümrük muhafaza teşkilâtının, yeni bütçenin müsaadesi nisbetinde takviyesi düşünülüyor. Bu sene yeniden iki motör alınacaktır.

Mekteplere meccanî talebeler nasıl alınacak?

Giriş imtihanları 31 Eylülde yapılacak
200 meccani talebe alınacaktır

Ankara, 26 (Hususi) — Orta mekteplerle liselere ve muallim mekteplerine girecek meccanî leyli talebenin giriş imtihanları 31 Eylülde yapılacaktır. Bu suretle 200 kadar talebe alınacaktır. İmtihanalara girecek talebeler için Türk olmak (ecnebi tabiiyetinde bulunan ve Türk soyundan olanlar bu kayde dahildir.), lise ve orta mektepler talimnamesinin her sınıf için tesbit ettiği yaş hatleri içinde bulunmak, hasta ve malül olmamak, kendisinin orta tahsilini takip edemeyecek kadar fakir bulunmak, iyi ve pek iyi derecede sınıf geçmiş bulunmak, zekâsı, çalışkanlığı, tavrının iyiliğini mektepten alacağı fotoğraflı vesika ile tesbit etmek lazımdır.

Müsabaka imtihanlarının yapılacağı tarihten bir gün evveline kadar talebeler müracaat ederek vesikalarını alacaklardır. İmtihan sualleri her sınıf meccanîliği için ayrı ayrı olmak üzere Vekâletçe tertip edilecek ve müsabakaları her vilâyet merkezinde Vekâlet tarafından seçilecek bir heyet yapacaktır. İmtihan kâğıtlarını Vekâlet gönderecek, meccanî leyli girmek isteyenler, girmek tedikleri mektep müridiyetine istida, hüviyet cüzdanı, sıhhat raporu, fskrü hal mazbatasını verecek. sıhhat raporlarını mektep ve yahut belediye doktoru, mazbatayı idare meclisleri verecektir.

Gümrüklerde eşya çıkartmak için yeni bir proje hazırlanıyor

Ankara, 26 (Hususi) — Gümrükler Vekâleti, gümrüklerden eşya ithal ve ihracatı için yeni bir proje hazırlamaktadır. Projede işlerin daha ziyade basitliği düşünülmemektedir. Vekâlet, inhisarlar memurlarının koruma sandığı

işlerini ikmal ediyor. Sandık sermayesinin icap edenlere sureti tevzii hakkında bir lâyiha hazırlanıyor. Proje, meclisin önümüzdeki içtimada müzakere edilecektir.

İsmet Paşa Kız Enstitüsü mezunları muallim olacaklar

Ankara, 26 (Hususi) — İsmet Paşa enstitüsüne ilâve edilecek eni sanatlardan yeni sınıflardan çıkacak olanlar, kız orta ve muallim mekteplerine, enstitü sekizden çıkacaklar yüksek mezun sayılarak enstitü-

lere hoca olacaklardır. Bu suretle bir kaç sene sonra kız sanat mekteplerinden çıkacakları Avrupa'ya göndermek ihtiyacı kalmayacak. Enstitü, sanat mekteplerini çoğaltacak, lisan, terbiye ve ruhiyata ehemmiyet verilecektir.

Muallimlerin nakilleri

Ankara, 26 (Hususi) — Maarif Vekâleti, müdürlüklere gönderdiği bir tamimde, sıhhi sebeplerden başka hiç bir sebeple muallimlerin diğer mahallere nakl olunmayacaklarından neticesiz müracaatlardan sakınılması bildirilmiştir.

Vekâlet, diğer bir emirle de mekteplere yeni alınacak talebelerin kabullerinde evraklarının, şahadetnamelerinin tetkikinde ihmâl, dikkatsizlik gösteren marifçilerin bu fena hareketleri sicillerine işaret edileceği ve terfileri sırasında göz önüne alınacağını bildirmiştir.

Ankarada sıcaklar

Ankara, 26 (Hususi) — Ankarada geçenki serinlikler değişti. Sıcaklar yeniden 31.5 dereceye yükseldi.

Borsadan çıkarılan senetler

Ankara, 26 (Hususi) — Borsa kotuna dahil bilumum İzmir Türk Anonim Su ve İzmir Rıhtım şirketlerinin tahvilleriyle Mudanya — Bursa demiryolu, Metagom maadin ve kauçuk ve duhan Anadolu ticareti umumiye Türk anonim şirketleri hissesevetleri borsa karrariyle kottan çıkarılmıştır.

Maaşlar peşin verilecek

Ankara 26 (Hususi) — Dahiliye Vekâletine gelen malûmatına göre, içinde bulunduğumuz ay kadar memleket muhasebeî hususiyelerinin verilmemiş maaşları yoktur. Muhasebeî hususiyeler mecmurları da, bütün devlet memurları gibi peşin maaş alacaklardır.

Evkaf müdürleri arasında

Ankara, 26 (Hususi) — Mahkeme evkaf müdürlüğüne tayin edilen Rahmi Bey müstafi add edilerek yerine Muğla evkaf müdürü Mustafa Bey, bunun yerine Zunguldak müdürü Semsettin Zonguldak müdürü Şemsettin san Tahsin Bey tayin edildiler. Çoruh evkaf müdürü Tahir Bey ve Kırklareli müdürü Ali Ulvi Beyler becaviş edildiler.

İsmet Paşa Enstitüsü müdürlüğü

Ankara, 26 (Hususi) — İsmet Paşa Kız enstitüsü müdürü Lütfi Bey tarafından bir müddetberi vekâleten idare edilen Musiki Muallim Mektebi müdürlüğüne eski Darülitamlar müdürü Salâhattin Bey tayin edilmiştir.

Vekâlet emrine alındı

Ankara, 26 (Hususi) — Boyazıt emniyet müdürü Kâmil Bey Vekâlet emrine alındı.

İŞARETLER

Doğru yoldayız

Doğru yoldayız.. Bizden olmıyanlar bizi beğenmiyorlarsa, bu bir emniyet alâmetidir.

Sihhat işaretidir. Manchester Guardian gazetesi Türk devletinin İngiltere gibi ticaret müvazenesi sistemine girme sine taraftar değildir.

Çünkü Türkiye İngiltere ile bir ticaret müvazenesi kurmak istediği zaman İngiltere 800 bin Sterlinlik fazla mal satın almaya mecburmuş!

The Times Türkiyeden bahsederken kalemine ecnebi sermaye-nini doluyor. Çünkü imtiyazlı şirketlere karşı eskiden olduğu gibi muamele edilmek istenmiyor -muş! Açıkça söylüyor:

İktisadî nasyonalizm onun canını sıkıyor.

Bu iki arkadaşın fikirleri kendi bakımlarından doğrudur.

Londranın hakikati, Londra -da yaşayan, Londradaki iktisadî kuruluşun havasıyla nefes alanların gözlerine, midelerine, akıllarına göredir.

Mantık, fikir, ilim, üniversite, kalem, kâğıt, rotatif hep bu makamat için seferber olmuştur.

Ticaret müvazenesi davasını anlamak istemiyenle, Türkiyede -ki İmtiyazlı şirketler hakkında toplere binenler bir taraflı hakikatın, istismar hakikatının son müdafiacıdır.

Düşünüyorum:

The Times ile Manchester Guardian'ın bugün tenliklerini, beğenmediklerini ya -lından geçiriyor.

Bu hayaline bile tahammül edilemeyecek bir kâbustur.

Düşününüz, onları sevindirmek için neler yapmalıyız? Ne fedakârlıklara katlanmalıyız?

Meselâ bu gazetelerin:

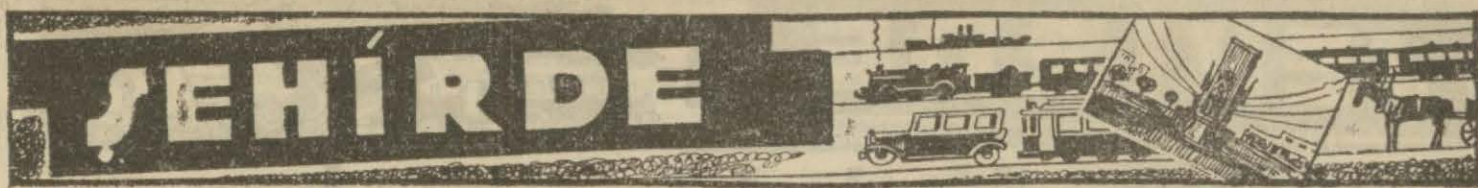
Aferin Türkiyede İmtiyazlı şirketler evvelkinden daha iyi, gibi yaşıyorlar. Aferin Türklere, bir ticarî müvazene kurmak gibi tedbirlere baş vuruyorlar., demeleri için dekorun nasıl olma -na lâzım gelir?

Evvelâ kırmızı fesli bir nazır, bir Babrâli, bir mabeyni, bir normalî Tavaşi sonra valisini ta -yin etmeden:

"— Aman, evvelâ sefire so -ralım, bakalım ne der?.."

Diye sakallarını yolan bir sadrazam, kapitülasyon etiketli bir memleket bulmak gerekti.

Biz hakikati, Ankara kalesin -den, Türkiye ufuklarına göre gördüğümüz için karşımızdaki -lerin düşüncelerine şaşmıyoruz.

Ergani Bakır madeninde yapılan tesisat hayli ilerledi

Ergani bakır madeninde yapılmakta olan tesisat bir hayli ilerlemiştir. Yarım milyon metre mikabrı toprak kazılarak 60 bin metre murabbaındaki düzeltilmiş sahaya idarehane ve sair fabrika binaları inşa edilmektedir.

Bugüne kadar beş ambar, lokomotif hangarları, tamirhane inşaatı tamamlanmıştır.

İki büyük su deposu, vagon a-sansör ve toprak içinde ufki tulü 185 metre tepe içinde amuden 100 metre ve tepe seviyesinden 50 metre irtifaındaki ve dahilen dört metre kutrundaki duman kanal ve bacası inşaatı da bu sene bitecektir.

Önümüzdeki seneye de izabehane, 350 beygir kuvvetinde elektrik santrali inşaatına başlanacaktır.

Tesisatın yapıldığı dağın üst taraflarında üç milyon ton tahmin edilen büyük bakır cevherinin satha çıkartılması için toprak ve kayalar büyük bir faaliyetle kazılmaktadır. Bu hafriyat daha otuz metre aşağıya kadar indirilecektir.

Bütün bu tesisat iki sene sonra tamamen bitecektir.

Fabrika çalışmaya başladıktan sonra senevi istihsalâtı yirmi bin ton saf bakır olacaktır.

Otobüs biletcilerinin kıyafeti

Belediye, otobüs biletcilerinin de bir örnek elbise giymelerini kararlaştırmıştır. Yakında alâ-kadarlara emir verilecektir.

Kendi menfaatimizi, kendi bünye-mize göre kuruyoruz.

Onlara vereceğimiz cevap basittir.

Millet oluyoruz, millet olmak için lâzım olan şeyleri yapıyoruz.

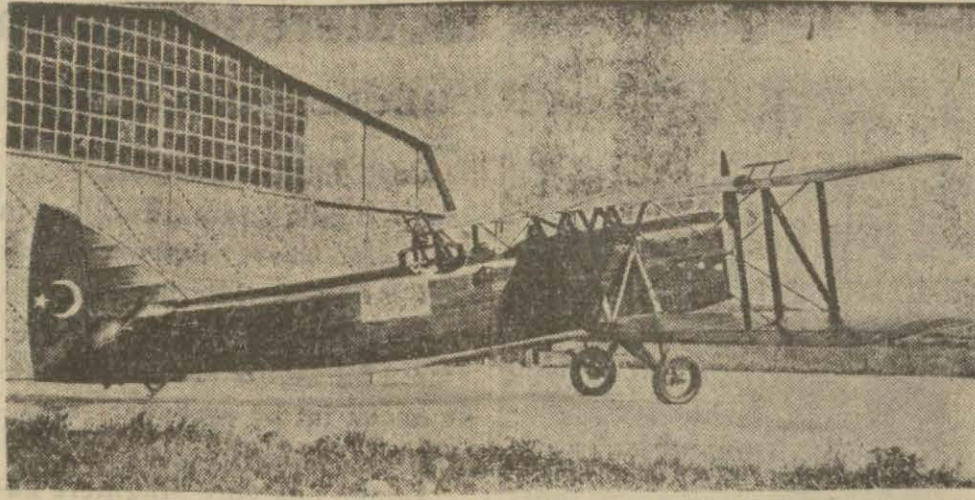
Telâş etmeyiniz, tabiatın ezeli olan kanunu ilerliyor. Yürüyor. Hâdiseler radyo süratıyla ilerli-yor.

İmparatorluğun kendini yağma-ya veren günleri bir geçmiştir. Her geçmiş ancak tarihin mahıdır.

The Times ile Manchester Guardian bize bu tarihten ne kadar uzaklaşmış olduğumuzu hatırla-tırıyorlar. Ben kendi hesabıma se-vindim. Demek ki, doğru yolda -yız.

Sadri Etem

Istanbulun aldığı yeni tayyareler

Istanbuluların aldığı üç yeni tayyareye ad konma merasimi Perşembe günü öğleden sonra yapılacaktır.

Ad konacak tayyareler Yeşil-köye gelmişlerdir. Tayyarelere Kadıköy, Beykoz, Kartal isimle-ri verilecektir.

30 Ağustos gecesi şehrin her tarafında müsamereler verile-

cek ve hasıllattan mühimce bir miktarı Tayyare cemiyetine hediye edilecektir. Bir çok müesseseler ve eğlence yerleri o günkü hasıllattan hisse vermeği kabul etmişlerdir. 30 Ağustos gecesi Halkevi Beyoğlu şubesinde de bir müsamerelere verilecektir. Resmimiz, yeni tayyarelerimizden Kadıköy tayyaresini gösteriyor.

Macar polisleri geldi

Dün "Çar Ferdinand,, vapuru ile şehrimize Macar polisine mensup 23 kişilik bir kafile gelmiştir. İstanbul polisi namına emniyet müdür muavini Hüsnü Bey kendilerini karşılamıştır.

23 kişilik kafile, hep yüksek memurlar, müdürler, ve müfettişlerden mürekkeptir. Şehrimizde üç gün kalacaklar, iki gün zarfın-

da şehri gezdikten sonra, üçüncü gün İstanbul şubelerini göreceklerrdir.

Macar zabıtası mensupları: "— Şehrinizi gezmek için geldik. Bu vesile ile Türk zabıtası ile tanışmaktan iftihar duyuyoruz., demektedirler.

Dün müzeleri ve şehir surlarını gezmişlerdir.

Para yetmedi

Kerestecilerde yapılmakta olan sebze hali için evvelce tahmin edilen iki yüz yirmi bin lira kâfi gelmemiştir. Yeniden elli bin lira daha para verilecektir.

Halin Teşrinievvel nihayetinde kadar bitirilmesine çalışılmaktadır.

Tayyare cemiyetine yardım vatan borcudur

Recep Beyin kayın validesi öldü

Cumhuriyet Halk Fırkası umumî kâtibi Recep Beyin kayın valideleri Şadende Hanım tedavide bulunduğu Sağlık yurdunda evvelki gece fevat etmiştir.

Cenazesi bugün sağlık yurdundan kaldırılarak öğle namazı Koca Mustafapaşada Sümbülefendi camiinde kılınacak ve orada defnedilecektir. Recep Beyefendiye ve ailesine samimî taziyetlerimizi bildiririz.

SOHBETLER

İptilâ cinneti

Yalovaya gidiyorduk.

Hayır, dün değil, umumî hatıren evvelidi. Yalova kaplıca-yeni açılmıştır. Bir de kumarhanesi vardı. İlk zamanlar biraz rahat bet bulmuştu.

Vapurun alt kamarasına girdik. Arkadaşlar, hemen bir partisine hazırlandılar. Bu aralık, kolunda sarı saçlı bir Viyanlı dilberle bir tanıdık daha gitti. Sarışın kadımla bir şeyler fısıldadılar. Sonra pokere oturmak a-zusunda bulundu. Oturdu.

... Oyun Yalovaya kadar devam etti. Sarışın kadımla beraber gelen tanıdık çok kaybetti. Arkadaşlardan biri çok kazandı. Kaybeden o kazanan arkadaş bir kenara çekti. Birşeyler fısıldadılar. Kazanan, kaybedene para verdi ve... Sarışın kadını koluna takıp vapurdan çıktı.

Ayak üstü bir ciro muamelesi olduğunu anladık.

Dün, ecnebi gazetelerinde birinde okuduğum fıkra bana macerayı hatırlattı.

New - Yorkun yakınında Hoboken'de oturan bir kadımla iki e-keği zabıta tevkif etmiş... Seb- bi:

Rişar Rost pul meraklısı. Her toplamak onda iptilâ haline gelmiş. Pol Herman, Rişarın karısını seviyor. Kadının kalbi, iki e-keğin ortasında tıptıp ediyordu. Çünkü ne kocasını seviyor, ne kendini seveni...

Rişar Rost işin farkına varıyor. Arkadaşının karısında göldüğünü seziyor. Koleksiyonuna elzem olan bir pulu almak için koleksiyonu tamamlamak için de parası yok.

Teklif ediyor:

— Karımı sana satarım.

— Kaça?

— Bin dolar.

— Dokuz yüz dolar veririm.

— Kabul, al hayırımı gör.

— Hemen alabilir miyim?

— Derhal.

Fakat Herman, satışını No huzurunda yapılmasını istiyordu. Mesele zabıtaya aksediyor. Al-lâk zabıtası bu üç kişiyi tevkif ediyor.

Kumar iptilâsı yüzünden, türlü ahlâksızlığı yapanların çok maceralarını duymuşsunuzdur. Fakat pul koleksiyonunu tamamlamak için karısını satan ilk erkek Pol Herman cenap olsa gerek...

Görülüyor ki, para getiren melhuz olan şeylerde iptilâ i-

Selâmi izoet

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

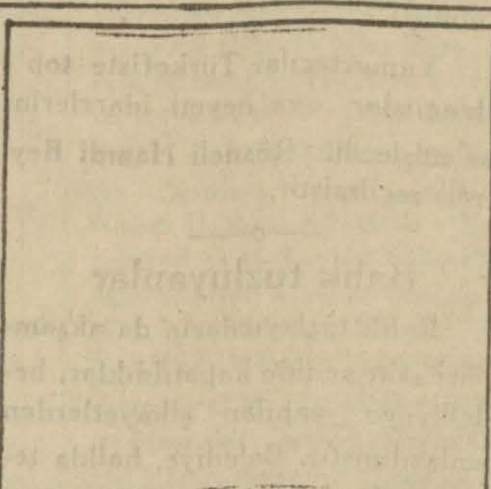
DEHİRİ Efendi Nasıl Görüyor?

— Dehri Efendi, yazdığım e- sere isim arıyorum...

... Öyle bir isim olsun ki, hem enteresan, hem orijinal...

... Aynı zamanda mevzu gibi isim de boşluğu ifade etsin...

... Bana böyle bir isim lâzım, sen ne dersin üstat?...

Dehri Efendi — Tarifine b-kılırsa "İstanbul limanı" pek n-nasıptır.

(Başmakaleden devam)
ni zamanda Balkan misakına imza koymuş olan diğer devletlerin hüsnüniyetlerine ve dostluklarına karşı da mukabele edilmesini isterler. Nasıl ki, Bulgarlar ile Yunanlıların hissiyatları aynı merkezde olduğu muhakkaktır. Balkan misakının manası Balkan milletleri arasında entrika siyaseti yerine samimiyet siyaseti koymaktır. Bulgaristan bu hakikatin değişmez olduğuna kanaat ettiği gün doğru yolu bulacaktır. Ancak o vakit Bulgaristan ile beraber Balkan misakı da tamamlanmış olacaktır.

Bulgaristanın selâmeti komiteci denilen gayri meşru kuvvetleri kaldırmaktır. Gayri meşru kuvvetlerin bir memleket için ne büyük tehlikeler davet edebileceğini anlamak için Osmanlılık devrini ve idaresini hatırlamak kâfi gelir. Netekim vaktiyle Balkanların Prusyası sayılan Bulgaristanın bugünkü hale gelmesi de gene aynı âmillerin neticesi değil midir?

İtiraf ederiz ki Bulgar hükümeti güç bir işin başındadır. Fakat bugünkü azim ve gayret ile başlanmış olan yolda devam edildikçe her halde muvaffak olacaktır. Biz Türkler komşularımızın felâketlerinden ve istisrarından zevinen insanlar değiliz. Bunun içindir ki, şarkî Avrupada intizam tesis edebildik. Türk-Rus dostluğu ile Balkan misakı bu intizamın en kıymetli teminatlarıdır. Londra misakının manası da gene odur.

Bütün cihan şunu iyi bilmelidir ki, Dobrice, Trakya, Makedonya denilen yerler birbirlerinden ayrı şeyler değildir. Bunların hepsi bugün artık bir kül teşkil etmektedir. Netekim şimdi artık şarkî veya garbî tabirleriyle iki Trakya değil, bir tek Trakya vardır. Bulgaristan için komşuları ile elele vererek ileriye doğru yürümekte o kadar çok faydaları vardır ki, çalışkan Bulgar milleti bunu bir kere gördükten sonra bir daha ayrılımlarına imkân yoktur.

Mehmet Asım

Bulgaristanda koza mahsulü

Bulgar ziraat nezaretinin neşriyatına göre, Bulgaristanın bu seneki koza mahsulü 1.300.000 kilodur.

Bunun 700.000 kilosu Bulgar ziraat bankası tarafından satın alınmıştır. 300.000 kilosu da hususî müesseseler tarafından satın alınmıştır.

Bu koza mahsulünün en fazlasını ve en iyisini veren cenubi Bulgaristandır. Bulgar ziraat bankası, kilo başına beyaz kozaya 14—33 leva, sarı kozaya 12—31 leva fiat tesbit etmiştir.

Yeni açılacak ilk mektepler

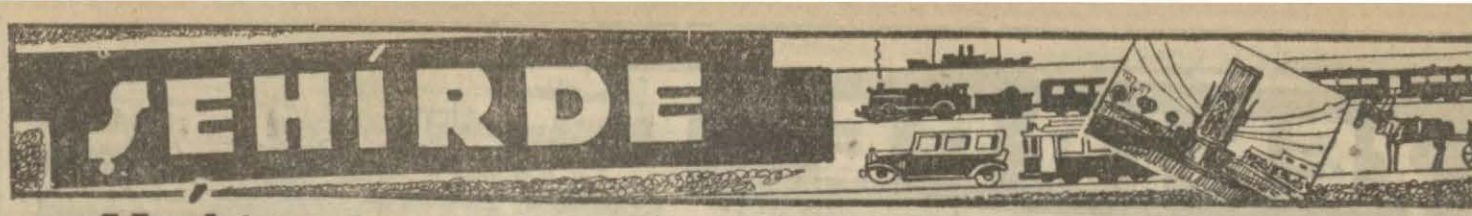
Istanbulda yeniden sekiz ilk mektep açılacaktır.

Bunlar Haydarda, Şişlide, Tarabiyada, Kızıltprakta ve Fatihtedir.

sana cinnet getirtiyor.

Beşerin en büyük zaafı da muhakkak ki, hırstır. En büyük kuvveti de hırs olduğu gibi. Hırs, bir **Özpun** diline benzer. Hem acıdır, hem tatlıdır; kullanmasını bilmek gerek.

Selâmi izzet

Harbiyenin yüzüncü yılı

Kutlulama hazırlıkları devam ediyor

Harbiye mektebinin yüzüncü yıl dönümünün perşembe günü öğleden sonra kutlanacağını yazmıştık. Mektebin önündeki tribün ile Sipahi ocağı arasında yapılan hitabet kürsüsü ve diğer tesisat hayli ilerlemiştir. Yarın akşama kadar bütün hazırlıklar bitirilmiş olacaktır.

Japon heyeti yola çıktı

24 Eylülde şehrimizde toplanacak olan beynelmilel parlamentolar konferansına iştirak edecek Japon murahhas heyetinin şimdiden yola çıktığı haber alınmıştır.

Japon heyeti İtalya yoluyla gelecek, Belgratta ayın 16 sında toplanacak olan beynelmilel iktisat konferansında Japonyayı temsil eden iştirak ettikten sonra İstanbula hareket edecektir.

İnsanı aldatan firmalar

Istanbul ticarethanelerinde bundan bir müddet evvel eşyaların üzerindeki firmaların isimleri insana yerli malını Avrupa, Avrupa malını yerli gösterecek şekillerde olduğu göze çarpmakta idi. Bu işle meşgul olan İstanbul ticaret odası, bu suretle firma hilesi yapan tacirlere, bu hareketin doğru olmadığını ve mallara imal edildiği yerlerin de yazılması lâzım geldiğini bildirmiştir.

Bu tavsiye üzerine, imalâthaneler, imal etikleri eşyanın üzerine nerede imal olduğunu da yazmaktadırlar.

Rauf Hayri Bey kararı temyiz etti

Odesadan memleketimize kaçak lüks eşya getirmekten suçlu Odesa baş konsolosu Rauf Hayri Bey bir sene mahkûmiyete ve 2372 lira para cezasına mahkûm olmuştu. Rauf Hayri Beyin vekili Adnan Bey bu kararı temyiz üzere evrakını tamamlamış ve alâkadar makama vermiştir.

Bağırarak yasak!

Belediye, gürültü yapanlarla mücadelede devam ediyor. Son bir kaç gün zarfında elli müteceviz satıcı bağırarak için yakalanmıştır.

Geceleri bağırarak keten helvacılarla seyyar dondurmacılar ve yemişçiler olduğu görülmüştür. Bunlar da yakalanmaktadır.

Kadınlara yuva kurmayı öğreten kadın

İngiltereden memleketimize gelmek üzere yola çıktı, iki üç ay kalacak

Deyli Ekspres yazıyor:

Bir İngiliz kadını, Türkiyeden vukubulan davet üzerine, Türk kadınlara yuva kurmak sanatini öğretmek üzere yola çıkıyor. Yalnız bu İngiliz kadını Türkiyede ancak iki üç ay kadar kalacaktır.

Çünkü ona göre "İngiltere kadınları yuva kurmak sanatine tamamiyle bigânedirler. Onlar da başkaları gibi bu sanatini öğrenmek ihtiyacındadırlar".

Bu kadın Mis (Grace Cope) dir. Kendisi İngiltere Mimarlar cemiyeti azasındandır. Bir iki hafta sonra Ankaraya gidecektir.

Mis Cope Ankaraya giderken ev hayatı hakkında Cezayir, İskendilerine, Yafa, Beyrut ve İstanbul kadınlara da konferans verecektir.

M. Venizelos, kendisini Yunanistanına davet etmiş ve Yunan kadınlara ev istirahati hakkında besledikleri gayri ilmi fikir ve telâkilerden kurtarmasını rica etmiştir.

Dün bir muharririmiz Mis Co-

pe ile görüştü. Mis şu sözleri söyledi:

"Bir milyon altınım olsaydı, her İngiliz kızının mektepten çıkınca mimarlık, eşya, renkler, ev idaresi hakkında malûmat almasını, bunların insanlar üzerinde ki tesirlerini öğrenmesini temin için sarf ederdim. Türk kızlarına öğretmeğe çalışacağım şeylerden biri evlerde tabii ve boyanmamış tahtalar kullanmaktır. Çünkü boyanmamış tahta insanın kafasına istirahat verir. Sonra yemek masalarında camdan bardak kullanmak gerektir. Bunların berraklığı dimağ üzerinde çok iyi tesir yapar. İzaha değer bir nokta da rengin ehemmiyetidir. Kadınlar kocalarını tetkik ve onların sevdikleri renkleri kullanmalıdırlar. Çünkü bu çeşit renklerin kullanılması erkeklerin huzur ve istirahatını artırır.

Bütün dünya kadınları, aile ocağının milli hayat için bir temel taşı olduğunu bilmelidirler. Aile hayatının temel taşı da evin mutfağıdır.

Maarif Vekilinin tetkikleri

Maarif Vekili Abidin Bey, her günkü tetkiklerine devam etmektedir. Dün sabah, Devlet Matbaasına gitmiş, uzun müddet kalmış, öğleden sonra, davetli bulunduğu İş Bankası sergisi açılma merasimine gitmiştir.

Maarif Vekili Bey, dün sabahki faaliyeti hakkında kendisinden malûmat almak isteyen bir muharririmize:

"Devlet Matbaasının ıslah ve tadil edilecek bazı cihetleri vardır. Onlarla uğraştım., demmiştir.

Öğrendiğimize göre, Vekil Bey matbanın idari işlerinde bazı yenilikler vücade getirilmesi tavsiyelerinde bulunmuştur.

Abidin Beyin bugün rasathaneye gitmesi muhtemeldir.

Yumurtacılar birliği

Bundan bir müddet evvel yumurtacılar birliği teşekkül etmiş ve nizamnamesini vilâyet tasdik etmişti.

Yumurtacılar Türkofiste toplanmışlar ve heyeti idarelerini seçmişlerdi. Rösneli Hamdi Bey reis seçilmiştir.

Balık tuzluyanlar

Balık tuzlayıcıların da akşamları saat yedide kapatıldıkları belediye yapılan şikâyetlerden anlaşılmuştur. Belediye, halkla teması olmayan ve satış yapmayan balık tuzlayıcıların tahditten istisna edilmelerine karar vermiştir.

Bir matbaaya haciz kondu

Cumartesi gün öğleden sonra, beşinci müstantik, yanında bir mübaşirle İllüstrasyon dö Türki mecmuasına gidip idarehanekeki eşyalara haciz koymuştur. Mecmuanın basıldığı Zelliç matbaasına da aynı suretle haciz konmuştur.

Bu kanuni muameleye sebep, bir hakkı telif meselesidir. Şikâyetçi Ali Nuri Bey meslektaşımızdır.

Ali Nuri Bey, bir kaç sene evvel La Republique gazetesinde Uu nouveau paradis terrestre serlevhalı bir yazı yazmıştır. Bahsettiğimiz mecmua, bu yazıyı, mehz göstermeden ve muharririn imzasını koymadan aynen neşretmiştir.

Bunun üzerine Ali Nuri Bey, müstantikliğe müracaatla hakkı telif kanununa dayanarak, mecmua aleyhinde kanuni takibat yapılmasını söylemiş ve müstantiklik derhal mecmuanın idaresini ve basan matbaayı haczaltma almıştır.

Bu, memleketimizde, hakkı telif kanununa dayanarak yapılan ilk kanuni takibattır.

Çeşme meydanlı gençlerin müsameresi

Çeşme meydanı gençler birliği tarafından dün akşam Beyoğlu Halkevinde bir müsamereler yapılmış. Müsamerede Baykuş piyesi ile Mahkemei şeriye isimli bir komedi oynanmıştır. Aynı zamanda birliğin musiki şubesi tarafından da bir alaturka konser verilmiştir.

İngiltere imparatorluğu eczası arasında rekabetler

Bir kaç gün evvel Britanya İmparatorluğunun parçalanmasından olan Avusturyaya hükümeti İngiltereden gelen pamuklulara karşı gümrük resmini yükseltti.

Avusturyaya öteden beri İngilterenin, daha doğrusu İngilterenin pamuk sanayii merkezleri olan Lanşayer'in en büyük müteahhitlerinden biri olduktan beri senelerden beri Lanşayer'in mulâtını himaye ve tercih ediyordu. Fakat son seneler içinde Avusturyanın içinde pamuk sanayii inkişafa başladığı için Avusturyaya hükümeti bu sanayii himaye mecburiyetini hissetti.

Ve onun için İngiltereden gelen pamuk mamulâtından almış rüsümü ağırlaştırdı.

Bu yeni gümrük resimleri Lanşayer ticaretinin mahdut kısmını müteessir ettiği halde bu yerlerin halkı derin bir hayretle cana kapılmış ve Avusturyaya karşı boykotaj tatbikini bile düşünmüştür. Lanşayer havalisinde de istihsal olunan gıda maddelerinin mühim bir kısmı Avusturyayadan ithal olduğu için boykotaj tatbiki Avusturyaya üzerinde mahsus bir tesir icra edecektir.

İngilizler böyle bir vaziyette Avusturyayı daha ileri gitmeye sürükleyeceğini takdir eden boykotaj işinden vazgeçtiği yeni müzakereler açarak vaziyetin önüne geçmeği daha mümkün gördüler.

Bugün İngiltereyi meşgul eden meselelerin en ileri geleni Avusturyaya ile yapılacak bu müzakerelerdir.

Bütün Londra matbaatı mühim sütünlarını bu müzakerelere tahsis ediyor ve bunların iki tarafı da hoşnut edecek surette neticelendirilmesini istiyorlar.

Avusturyaya hükümeti hazırda umumî intihabat ile meşgul olduğundan meselenin ehemmiyetle mevzuu bahs olunmamasına imkân yok gibidir.

Ancak bu rekabetin intihabatın sonra halli beklenilmektedir.

Ö. R.

Türkiyeden mal almak isteyenler

Almanya'da Türk ticaret odasına bir çok Alman firmaları müracaat etmişler ve Türkiyeden mal almak istediklerini bildirmişlerdir. Almak istedikleri mallar şunlardır:

Yumurta, kuru kaysı, taze meyve, Suriye asphaltı, yaprak, zahire, hayvan yemi, pamuk, kuru meyve, keten, kendir, fındık içi Almanya'ya mevadî ihraç etmek isteyenler Almanya'da Türk Ticaret odasına müracaat ederek mal istiyen mallarla teması temin etmiş olmaktadır.

Türkiye iş bankası İstanbul şubesinde:

Zafer ve Tayare bayramına hazırlayan 30 Ağustos 1934 perşembe günü İstanbul, Beyoğlu, Galata şubelerimizle Kadıköy ve Üsküdar ajanslarımızın kapalı bulunduğunu muhterem alâkadarlarımızımıza arz ederiz.

Millî bir müessesemizin onuncu yılı

İş Bankasının sergisi dün merasimle açıldı

(Baş tarafı 1 inci sayıfada)

Sonra, 1500 kişiyi bulan davetlilere, çay, pasta, limonata ikram edildi.

Daha saat 16 buçuk vardı ki, vekil ve mebus beylerden mühim bir kısmı gelmişlerdi.

Önce gelenler arasında, Nafia Vekili Ali, İktisat Vekili Celâl, Maarif Vekili Abidin Ebyer görülmüştü.

Aynı saatte, Büyük Millet Meclisi ikinci reisi Hasan, Gazi Antep Mebusu Kılıç Ali, Bozok Mebusu Salih, Ardahan Mebusu Nuri, Sivas Mebusu Rasim, İstanbul Mebusu Vafis Beyler geldiler.

Çok sürmeden, Büyük Millet Meclisi reisi Kâzım Paşa da teşrif etti.

Saat tam 17 de, bütün davetliler toplanmış ve Galatasaray mektebi avlusu hemen, hemen dolmuştu.

Önüne radyo ahizesi konmuş bir kürsüden, Siirt Mebusu ve İş Bankasının idare meclisi azamı olan Mahmut Bey Bankanın tarihini, ilerleyiş safhalarını, kazandığı itimat derecesini ve Bankayı yaratan Cümhuriyeti Gazi Hazretlerinin irşat işaretlerini anlatan bir nutuk söyledi.

Mahmut Bey nutkuna şöyle başladı:

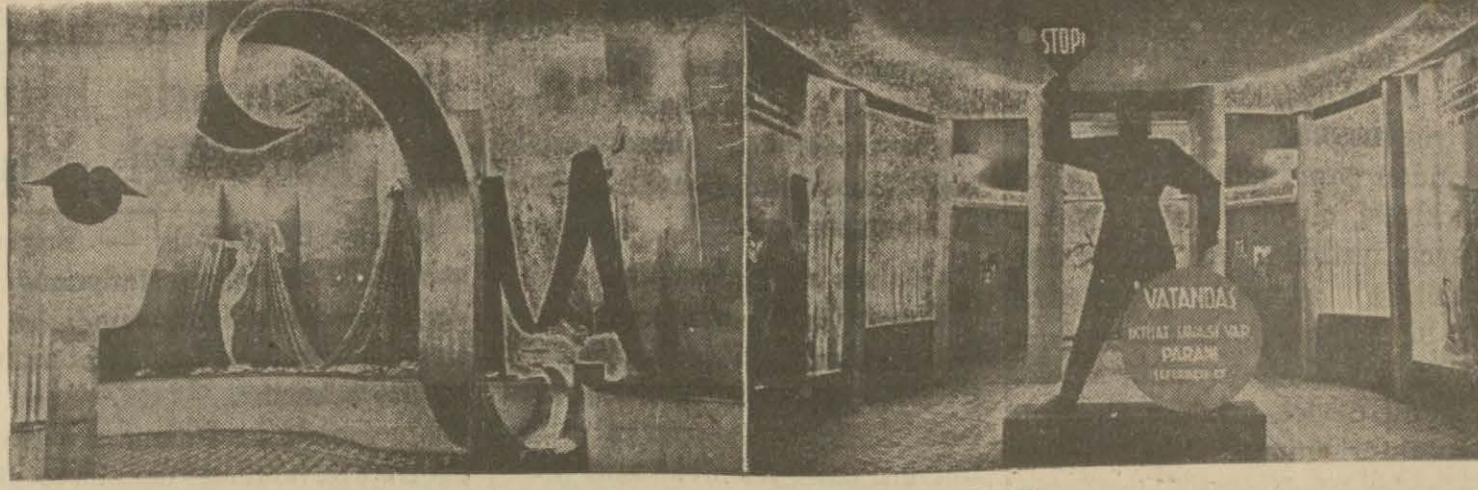
Saygılar değer, Hanımefendiler, Beyefendiler,

Türkiye İş Bankası, bugün, on yaşını bitirdi. Bu millî müessesenin memleket hesabına, millî iktisadın inkişafı hesabına pek ciddi, temiz, verimli ve faydalı hareket ve teşebbüslerle dolu olan bu on yılın bayramını şimdi hep beraber kutluyoruz.

Türk yurdunda başarılmış her büyük teşebbüs, ortaya konmuş her büyük eser karşısında; azmin, ümidin, muvaffakiyetin, millî kudretin bitmez, tükenmez bir kaynağı olan Büyük Gaziyi candan bir saygı ve sevgi ile anmamak olmaz. Kaldı ki, Bankayı kuran ve ona bu ismi veren Gazinin bizzat kendisidir. Bu sebeple; kurtardığı aziz yurdun iyiliği için bu millî müesseseyi yaratan, koruyucu alâka ve takdirleriyle onu yaşatan sevgili başkanımıza en derinsaygılarımızı sunmak için bu vesileden istifade ediyoruz. Gösterdiği yüksek emniyet ve inan sayesinde müesseseye feyizli muvaffakiyetler kazandıran Türk milletine minnetlerimizi, şükranlarımızı arz etmek istiyoruz.

Burada huzurlarıyla hepimizi şereflendiren Büyük Millet Meclisi reisi Kâzım Paşa Hazretleri ne, vekil beyefendilere ve bütün davetlilere bilhassa teşekkür ederiz....

Maksadımız, asıl mal sahibi olan Türk milletine hesap verirken, vaziyetleri, hakikatleri olduğu gibi izah etmektir. Şunu da hatırlamak ki, büyük malî bir müesseseye hiç bir zaman tek bir amilin, tek bir sebebin tesiriyle tutunamaz, yükselmez. Muvaffakiyet için birçok amillerin, birçok şartların aynı zamanda bir araya gelmesi lâzımdır. Hars bakımından, haysiyet telâkkisi bakımından, ticaret ahlâkı bakımından cılız bir muhitte her hangi malî bir müessesenin tutulma-

Sergiden iki güzel görünüş

sına ihtimal var mı? Hele malî politikasında istikrar olmıyan, siyasi ve idari sahalardaki kredisi çürük bir memlekette böyle bir müessesenin emniyet verici bir yükseliş arzemesine imkân olur mu?

Hükümetin — millî müesseseler hakkında olduğu gibi — Türkiye İş Bankası hakkında hiç bir zaman esirgemediği candan alâka ve yardımı — sırası gelmişken — derin bir minnetle tekrar anmak isterim....

Burada bankanın ilk kuruluş gününe ait değerli bir hatırayı anmadan geçemeyeceğim:

Tam on yıl evvel, bu günde idi, İş Bankası; (250) bin lira gibi küçük bir para ile -işe başla mıştır. Aynı günün akşamı; Gazi Hazretlerinin huzurlarında, sofralarında bulunmakta bahtiyar olmuştuk. Bu teşebbüsün müstakbel muvaffakiyetine herkes ten ziyade inanmış ve onu sezmiş ve görmüş olan Büyük Şefin, Mahmut Celâl Beyefendiye ve Bankanın idare meclisine seçilen arkadaşlarına verdikleri canlı direktif hâlâ kulaklarımızda çmlı yor:

— "Sermayenin azlığına bakarak cesaretiniz kırılmam... Böyle müesseseler için en kuvvetli sermaye; zekâ, dikkat, iffettir. Teknik ve metodik çalışmamızı bilmektir. Bu kanaatle işe sarılmız, behemehal muvaffak olursunuz.... Bu iş de muvaffak olmayı, eğer şahsî bir izzeti nefis meselesinden daha ileri, millî bir gurur, millî bir izzeti nefis meselesi yaparsanız çalışmak için, hedefinize ulaşmak ve daha yükselmek için muhtaç olduğumuz ateşi, enerjiyi bol bol yüreklerimizde bulacağımız!"

Gazinin yarattığı bir müessesenin idare mesuliyetini, Büyük Şefin ve hakiki mal sahibi olan temiz halkımızın vekilleri sıfatıyla omuzlarına alanlar, bu direktif haricinde, başka türlü hareket edebilir miydi?

Hanımefendiler, Beyefendiler.

İş Bankası, on yıllık çalışma hayatında, teknik bankacılığın bütün icaplarını yaptı. Büyük, küçük her nevi işlerinde hayale, ümide değil, hesaba ve realitelere dayandı. İspekilasyondan, ispekülâtif işlerden asabî bir ısrar ile daima kaçındı. Doğduğu sene, memleketin kredi ihtiyacı, son derecesini bulmuştu, bu ihtiyacı az zamanda tatmin etti. Anadolu'nun ticaret merkezlerinde şubeler açarak kredi siyasetini tevsi ve tevzin etti. Yerleştiği muhitlerde iş hacmini arttırdı. Faiz nisbetlerini normal hadlere indirdi. Fena ve müşkül günlerin ge-

lip çatacağını daha evvel sezdi ve ona göre tedbirlerini vaktinde aldı. Yeni hayat şartlarının doğduğu yeni vaziyetleri; eski telâkkilerle değil, hali hazırın zaruretlerine uyan yeni bir zihniyetle mütalea etti. Gerek banka, muamelelerinde, gerek giriştiği basiret ve ihtiyatı; daima ön safta bulundurdu. Nizamî ihtiyat paralarını, sermayesi miktarına çikarmağı ülkü edindi. Dünyanın en kuvvetli ve büyük bankaları; mevduatlarının yüzde kaçını ihtiyat olarak saklıyorlarsa, İş Bankası da — memleketin ve geçirdiğimiz günlerin hususî bazı şartlarını da gözeterek bu nisbeti daha geniş bir derecede muhafaza etti. Buhra dolayısıyla, Anadolu'nun ticaret merkezlerindeki tacirlerimizi, muhtemel zararlarından korumak için ameli tedbir aldı. Memleketin menfaatlerini daima müessesenin kazancından üstün tuttu. Giriştiği en basit ticarî ve malî muameleleri daima memleketçi ve milliyetçi bir seviyeden mütalea etti. Türk bankacılığını ilk defa olarak, Almanya ve Mısır gibi haric memleketlerde temsil etmek şerefini aldı. Hasılı hiç bir kazanç düşüncesi ona millî iktisat ve millî menfaat icaplarını unutturmadı.. Bankanın, şaşmıyan bir takip filriyle yürüttüğü bu dikkat, ve ciddiyet politikası mükâfatsız kaldı: Haricte kazandığı itibar dahilinde kazandığı derecenin de üstüne çıktı. Müessesede çalışan İş Bankacısı muhitinde idealist bir tip olarak yaşadı. Üzerine aldığı işi, ücretli bir memur gibi değil de bir mal sahibi gibi candan benimsedi.

Memleketin yakın, uzak hangi yerinde olursa olsun ken-disine verilen vazifeye, vatan vazifesine koşar gibi, seferberlik vazifesine icabet eder gibi, canla, başla sarıldı. Gazisinin direktifinden ayrılmadı, Bankasının kuvvetini sağlam, muntazam, bir yürüyüşle muvaffakiyetli neticelere eriştilmesini, millî bir izzeti nefis meselesi bildi.

İş Bankasında, bu millet ocağında canla, başla feragatla çalışan bu değerli idealist vatan çocuklarına, genç memurlarımıza buradan sayısız minnet ve takdirler...

Hanımefendiler, Beyefendiler...

Bankanın millî tasarruf ve memleketin sanayi programına iş tiraki bakımından tuttuğu yolu, bir kaç sözle olsun, anlatmazsam, vazifemi yapmış sayılmam. Demin de arzettim:

Halkın bu bankaya, kendi müessesesine hudutsuz bir imanı vardır. Bu itimat yersiz değildir:

Bugüne kadar hiç bir vatandaş bankaya inandığı için aldanmadı. Bundan ötürü de bütün tasarruflarını İş Bankası ile yapıyor. Bankanın idaresi halkın dışından, tırağından arttırdığı bu tasarruflarını, en mukaddes bir emanet gibi korumayı her mülâhazadan üstün tutmaktadır. Bu sebeplerdir ki, metin karar ve yadımı ile en verimli sanayi işlerine sanayi programının tahakkukuna iştirak etmekteyiz. Türkiyeyi millî sanayiini kurmağa icbar eden siyasi ve iktisadî zaruretleri kim bilmez. Davamız basittir: Memleketimizi ham maddeci-likten, müstemleke iktisadından kurtarmak istiyoruz. Onun yeri ne millî ahenkli bir iktisat sistemi kurmak kararındayız. Bu gayeye varmak için, milletçe bir nevi iktisadî kalkınma savaşına girmiş bulunuyoruz. Bu savaşta, memleketin millî, iktisadî ve millî teşekkülleri — kudretine göre vazife almışlardır. Memleket işlerinde daima ön safta çalışmağı şiar edinen müessesemize de, devletin sanayi programına da vazifeler verilmiştir.

Banka, bu vazifelerin en güç, en mühim kısımlarını şimdiden tahakkuk ettirmiş, müsbet neticelerini almış bulunuyoruz. Kalkan kısımlarını da tam zamanında başlamak için her türlü tedbirleri almıştır. Hesaplarında, hazırlıklarında, çok dikkatli ve çok hassas olduğu için, bu güne kadar giriştiği bütün teşebbüslerinde hiç yanılmadı. Hepsinden yüz aklıyla çıktı.

Bazı memleketlerde sinai istihsal fazlası vardır. Sinai mahsulleri maliyet fiatından daha aşağı bir fiatla satmak mecburiyeti vardır. Böyle memleketlerde malî müesseselerin büyük mikyasta sanayi hareketlerine iştirak ki, onlar için bir kuvvet sebebi olmaz. Halbuki Türkiye vaziyet öyle değildir. Biz, memleketçe, sinai istihsal faaliyetlerimizde muvazeneli hareket ediyoruz. İstihsal ile istihlak arasında bir ahenk kuruyoruz. Esasen memleketin sanayi programında ihtiyacı fazla istihsal etmek, bu fazlayı haricte satmak gibi — tabirini af buyuran — müteaddi bir düşünce hakim değildir... Demek ki, sinai istihsalatımız için tabii ve dahili bir mahreç, bir iç pazarı daima mevcuttur. Bu maruzatında — teknik esaslar dahilinde çalışan — sanayi sahalarına dökülen sermayenin sağlam ve emniyette bulunduğunu göstermiş oluyoruz.

Bankanın alâkadar olduğu maden servetlerinin nominal kıymetlerine nisbetle asıl hakiki değerlerinin bir kaç defa yüksek ol-

duğunu sadece hatırlatmakla iktifa deçerim..."

Siirt Mebusu Mahmut Bey, bundan sonra, dinleyicilerin "sabrını daha fazla suiistimal etmiyeceğini, kısaca izahına çalıştığı hakikatlerin şimdi içeride rakamlı, nisbetli, mukayeseli olarak, daha müsbet, daha canlı bir şekilde görüleceğini" söyledi ve sergiyi, hükümet namına İktisat Vekili Mahmut Celâl Beyin açacağını bildirdi.

Bu sırada şu sözleri söylemiştir:

"O Mahmut Celâl Beyefendi ki, bundan tamam on yıl evvel, Büyük Gaziden aldığı emir ve ilham üzerine bankanın umumî müdürü sıfatıyla müessesenin başına geçti. Temiz, ciddi ve tedbirli idaresiyle onu yükseltti. Bugünkü haline getirdi."

Sergi kapısının kurdelaşı kesilmesi anında kısa bir iltifat sahnesi geçti. İktisat Vekili Celâl Bey, makası Büyük Millet Meclisi reisi Kâzım Paşaya vermek istedi. Kâzım Paşa Mahmut Celâl Beyi teşvik ederek, kurdela Mahmut Celâl Bey tarafından tam saat 17 buçukta kesildi.

Sonra, sergiyi kısa bir zamanda büyük bir bilgi, ve anlayış eseri olarak meydana koyan Salâhattin Refik Beyin kılavuzlu altında, davetliler gezdirilmeye başlandı.

Önce, bankanın on yıllık bir tarihçesini yapan en cazip pavyonlardan birine girildi. Büyük Millet Meclisi reisi Kâzım Paşa, vekil ve mebus beyler fevkalâde mütehassis oldular.

Sonra sırayla tasarruf, şeker iş, İpek iş, Yün iş, sigorta, kömür iş ilâh.. pavyonları dolaşmıştı.

Sergi gezildikten sonra, Kâzım Paşa Hazretlerine, ihtisaslarını soran bir muharririmiz, değerli Meclis reisimizden öz Türkçe şu cevabı almıştır:

"İş Bankası, değerinin, eşi bulunmıyan yüksek verimli bir kumundur".

Muharririmiz, -bunun ardından İktisat Vekilinin düşüncesi ni sormuş, Vekil Bey:

"Paşa Hazretlerinin bu temiz hislerine ve yüksek takdirlerine teşekkür ederim" demiştir.

Bundan sonra davetliler büfeye çağırılmıştır.

Sergi bugünden itibaren herkese açık bulundurulacaktır.

Davetlilere İş Bankasının on senelik çalışmasını gösteren birer kitap ta dağıtılmıştır.

İskenderiyeye Heroin getirenler

İskenderiyeye eroın kaçırmaktan suçlu olan Marmara oteli sahibi Remzi Efendi ve cürüm arkadaşları sekizinci ihtisas mahkemesinde muhakeme edilmişler ve mahkûm olmuşlardır.

Remzi Efendi bir sene hapse ve 1437 lira para cezasına, Marmara oteli kâtibi Fehmi Ef. ve eskici İlyâ Efendi altı ay hapse ve 800 lira para cezasına, kaçaklığı ihbar eden hamal Ziya Efendi de aynı cezaya mahkûm olmuş, fakat ihbar ettiginden, muhakemesinde de doğruyu söylediğinden cezası yarıya indirilmiştir.

Ceki Kugan Nişanlanınca..

ŞARLO

Yaşandığını Anladı!

Dünkü Çocuğa Dair Notlar..

Holivud, "Hususi, — Ceki Kugan, Tobi Vingle nişanlandı! Sıcak dalga - sının tesiri altında bitaplaşan Holivud sakinleri, genç yıldız Doroti Delle yaş - lı yıldız Meri Dreslerin birbirini kısa fasalalarla takip eden ölümlerinden acı duymuşlar, ezici bir tesir altında kal - mışlardır. Arkasından bu haberi duyun - ca, hem sığağın verdiği bitaplıktan, hem kederin getirdiği ağırlıktan silkin - diler. Her yerde hararetili konuşmalar başladı. Hararetili münakaşalar, ...İster - seniz dedikodular, diyelim. Hep bu mevzu etrafında!

Doğrusunu isterseniz, bu nişanlan - ma, birçok yıldız tarafından kiskanç - lıkla karşılandı. Bu kiskançlığı duyan - ların çoğu, kadın yıldızlar!.. Gerçe - erkek yıldızlardan bazılarıda "İspan - yadan gelen yavru,, filminde çok mu - vaffak olan yeni yıldızlardan Tobi Vingi, Bu sarışın mavi gözlü ve sevim - li genç yıldız ele geçiremediklerine için için üzüldüler, ama asıl kiskanç - lığı, Ceki Kuganı Tobi Vinge kaptıran kadın yıldızlar duydu. Onlardan çoğu - nun, bu işi böyle düşündüğü, dedi - kodunun cereyan tarzından anlaşıl - yor!

Nasıl kıskanmasınlar? daha dünkü çocuk, sinema san'atının meşhur çocuk oyuncusu, şimdi tam yirmi yaşında ya - rışıklı bir delikanlı!.. Hem yakışıklı; hem de şöretli.. üstelik zengin de ... Şöhreti daha çocukluk zamanında bağ - layan bir yıldız, muhakkak, ki nadir

Mec Evans

Tobi Vingle Ve Ceki Kugan

rast gelinen yıldızlardandır. Onun ha - yatta eşi olmak.. Bu, bir çok yıldız için idealdi. Şu nişanlanmaya rağmen, hâlâ da böyle olduğuna inanabilirsiniz. Bugün nişanlandılar, yarın evlenir - ler... Öbür gün de boşanırlar. Bu, Ho - livudda bir birleşmedir! sonlarının böyle olması, tabii haldir!.. Senelerce beraber yaşayan, anne ve baba olan Meri Pikfordla Douglas Ferbanks bile, nihayet ayrıldıktan sonra!

Ceki Kuganla Tobi Vingle, bugün Holivudda hemen herkesin gözleri ü - zerine çevrilen iki yıldızdır. Bu vesile ile dünkü küçük Ceki Kuganın san'at hayatına dair herkes bildiğini anla - tıyor. Bu arada şu komik Şarlo "namı - diğerle,, Çarli Çaplin de var. Tobi Vingin san'at hayatına gelince, o bu - sahaya daha yeni ayak basdığı için, bu noktadan onun hakkında anlatıla - cak şey pek okadar bulunamıyor!

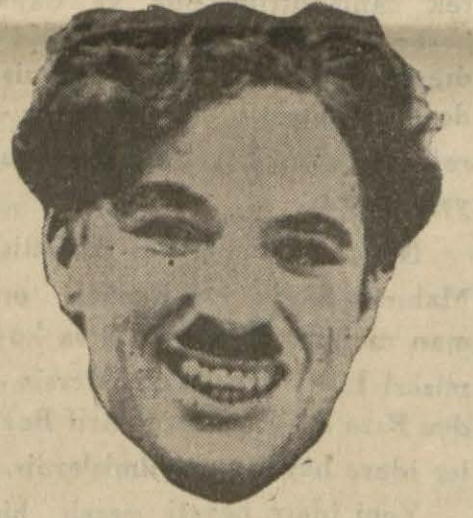
Ceki Kugan, 1914 senesi sonbaha - rında Los Anjeleste doğmuştur. Büyük Harbin koştığı senede.. Babası aktör dür. Annesi revü dansözü... İkisi de Amerikaya Rusya'dan gelmişlerdir ... Bu iki artistin çocuğu, kabiliyetini da - ha dört yaşında iken ortaya koydu. Onu kendisinin keşfettiğini iddia eden ko - mik Şarlo, bu çocukla nasıl karşılaştı - ğını anlatıyor :

— 1918 senesi sonbaharında bir ak - şam şöyle bir kaç dakika geçirmek için Los Anjelesteki Orfeum tiyatrosuna gir dim. Varyete artisti Annet Kellerman, numarasını henüz bitirmişti. Şiddetli alkışlar arasında perde kapandı, açıldı, Tekrar kapandı.. Daha bir kaç defa böy - le... Sonra, artist, manacerile karışını ve onların çocuğunu sahneye getirtti. A - facan, kulis arasında kendisini evin - demiş gibi rahat hissediyor, hoplıyor, zıplıyor, sahne işçilerini çocukça bir dansla eğlendiriyordu.. Bu çocuktan bir türlü gözlerimi ayıramadım.. Ne zeki, ne sevimli şeydi!.. Bir erkek çocuğun baş rolünü yapacağı bir film çevirmeği senelerdenberi tasarladım. Çevirmeği düşündüğüm film, sonradan çevirdiğim "Çocuk,, isimli filmidir. Baş rol için uygun bir çocuk bulamadığımdan, bu filmin çevrilmesini senelerce geciktir - miştim. İşte bu çocuğu görünce, ara - dığımı bulduğumu farketdim.. Tali, ba - na Ceki Kuganı göndermişti. Annesiyle, babasıyla ve hususta görüştüm. Sta - tist olarak işe başlıyan babası, operette, vodvilde hoş giden bir san'atkârdır .. Annesi de hoş bir revü dansözüdür.. Kendileriyle mutabık kaldık, çocuğu çe - vireceğim film için angaje ettim. İsabet göstermişim. Ceki Kugan, bu ilk fil - minde, benim yanımda büyük muvaf - fakiyet kazandı, küçük bir yıldız oldu!

Zamanla o yıldız büyüdü ve yirmi ya - şına bastı. Nişanlandı, evlenecek!.. Sa - hi mi? Eski küçük dostumu tebrik et - mek lazım. Umarım, ki mes'ut olur .. Tabii bu noktadan memnunum. An - çak... Ancak başka bir noktadan âdetâ

ağlamaklı oluyorum. Çocuk büyüdü demek!.. Evlenme çağına girdi demek!.. Şu halde ben? O çocukken, kulis ara - sında elinden tutan ben, yaşıyorum.. Yaşandım bile!..

Şarlonun böyle bahsettiği Ceki Ku - gan, bundan on sene evvel, yani on ya - şında iken Avrupada turneye çıkmış , bu sırada Viyanaya da gitmiş, orasını pek sevmişti.. Şimdi de balayı seyhâ - tını Avrupada geçirmeği düşünüyor. Seyahat müddetinin bir kısmını da, Vi - yanada geçirmesi muhtemeldir. Avrupa - da, eski dostu Şarlo ile karşılaşması ihtimali de kuvvetlidir. Acaba bu ko - mik, onu nişanlısıyla birlikte karşısin -

Şarlo

da görünce ne yapacak? Bu buluşmada artık kocadığını büsbütün hissederek, hüngür hüngür ağlayacak mı? Çarşam - baya bakılırsa, perşembenin gelişi nasıl olacağı, aşağı yukarı tahmin olunabilir! Şarlo, Ceki Kugana dair söz söylerken, onunla "Oliver Twist,, filmini çevirir - ken olan bir hâdiseyi ve çocuğun Avru - pa turnesindeki bazı cevaplarını da an - latarak, şöyle demiştir:

— "Oliver Twist,, filmi çevrilirken, Ceki Kugan, bir aralık göğsünde mavi önlükle bir köşede duruyor, rejisörün verdiği talimatı dinliyor, buna göre ken - disinin görünmeyeceği bir sahnede oyn - yacak başka artistlerin vaziyet alışla - rını seyrediyordu. Bir aralık etrafına bakındı, sonra bir kenarda duran baba - sının yanına koştı ve ona şöyle söyle - di: "Burada artık canım sıkıldı, baba ! İzin ver de biraz oynamaya gideyim... Olmaz mı?,, Herkes güldü. Çocuk ar - tist, müsaadeyi alır almaz, patır patır koştı, kulis arasındaki dekorları yere devirerek, onları sürüklemeye, ... oyna - mağa koyuldu!

Avrupa turnesinde iken, ona yaşayan film yıldızları arasında en büyük yıldız kim olduğunu sormuşlar. Benim adı - mı söylemiş.. Benden sonra kimin gel - diğini sorunca da, "tabii ben!,, diyerek, kendisini göstermiş.. Pek hoş bir çocuk - tu, bu Ceki Kugan!..

Komik Şarlonun, Ceki Kugan'ı kendi - sinin keşfettiğinden övünerek bahsedışı,

yerinde sayılmaz. Gerçi onunla ilk defa film çeviren bu komiktir, ama, çocuğun artistlik kabiliyeti daha evvel bir çok kişi tarafından sezilmiş ve kendisine san'at hayatında yer verilmesi için bir - az büyümesi beklenmişti. Yani yirmi aylık çocuğun bir kaç yaş büyümesi .. Dört yaşındayken, de Şarlo başkaları - nın söyleyişine bakarak, bu çocukla a - lâkadar olmuş, onu bir filmi için çekip almıştır. Dolayısıyla, keşif yolundaki sözleri mübalâğalıdır!

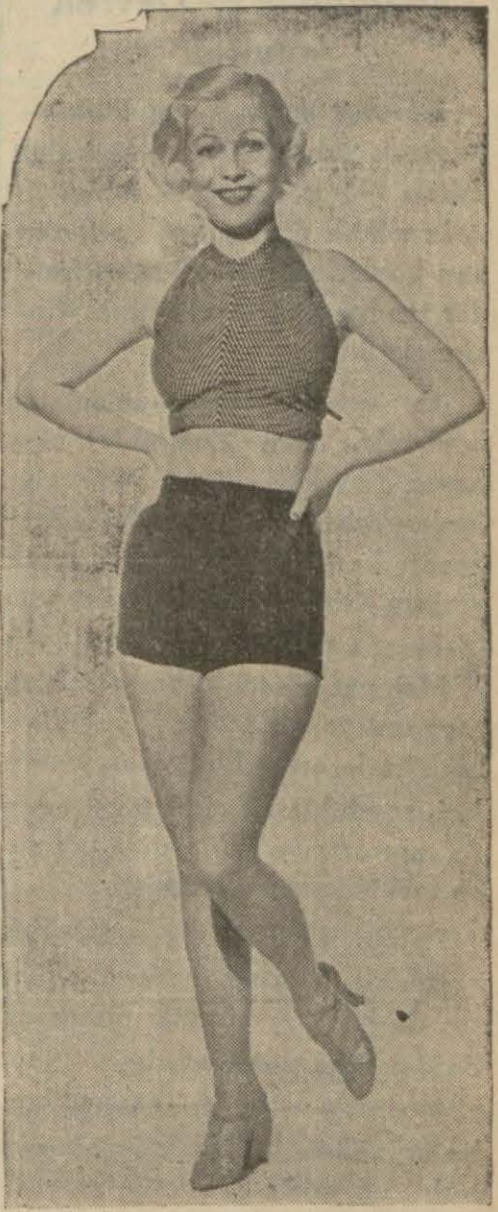
Yirmi aylık çocuk mu?.. Yukarıda böyle dedik.. Evet, yirmi aylık!.. Ço - cuk, daha yirmi aylıkken Nevyorkta sahneye çıkmış, o yaşta temayülünü belli etmiştir.

Nevyorkta, yukarı Brodveyde, "Ri - versayd,, tiyatrosunda babası sahne ü - zerinde rol yapıyordu. Ansızın, seyirci - lerin sağ taraftaki kulise doğru bakarak gülmüşüklerinin farkına vardı. Başını çevirdi ve minimini yavrusunun sende - liyerek kendisine doğru yürüdüğünü, bu arada kollariyle, ayaklariyle dans hareketleri yaptığını görerek, şaşırdı .. O gece, annesi çocuğu tiyatroya getir - miş, annesi oyuna hazırlandığı sırada çocuk locadan kulis arasına geçmiş ve sahnede babasını rol yapış vaziyetinde görmüş, göz kamaştırıcı ışık ve yüzler - ce seyircinin baktışı adımlarını durdura - mamıştı!

Zeki bir adam olan babası, derhal ço - cuğu kucağına aldı, seyircilere tanıttı ve onunla konuştu.. Babasının sualleri - ne çocuğun verdiği cevaplar, seyirci - lerin pek hoşuna gitti, sevimli çocuk daha yirmi aylıkken sürekli surette al - kışlandı!..

İşte daha o zamandan, Holivud muhitinde bu çocuktan bir kaç sene son - ra istifade edilmesi düşünülmüştü. Bu itibarla, Şarlo "nemi diğerle,, Çarli Çaplin, keşif bahsinde daha mütevazı davranmalıdır. Bu şerefi tamamiyle be - nimseyişi, ... aşırı derecede komiklik - tir!.

N. C.

Muriel Evans

"Dede,, Filmde

"Dede,, meşhur bir Fransız operetidir. Bu operet, muhtelif tarihlerde İstanbul'a gelen Fransız operet trupları tarafından "Fran - sız Tiyatrosu,, nda oynanmıştır.

Bu operetin filme alınması kar - arlaştırılmıştır. Kristinenin nağ - melerinden istifade edilerek vücu - de getirilecek olan bu operet fil - minde rol alacak artistler arasında Alber Prejan, Klod Dofen, Ba - ron Fis bulunuyor.

Gölde Aydınlık!

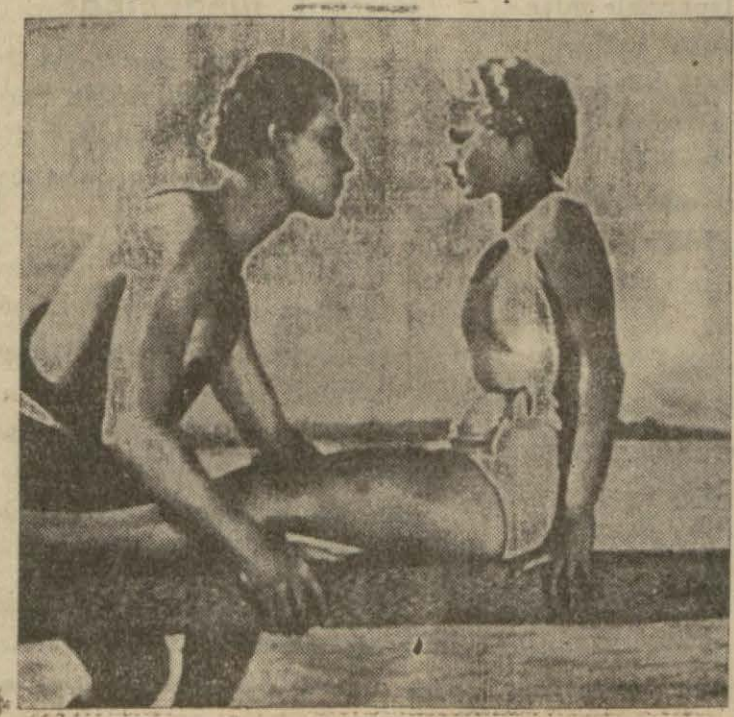
Mvzuu Viki Bavmın bir eserinden alman "Gölde aydınlık,, isimli bir Fransız filminin, Avusturyanın tabiat manzaraları arasında çevrildiğine ev - velce işaret etmiştik. Şimdi Avustur - yada gösterilen bu film, alâka ile kar - şılanıyor. Avusturyalılar, kendi mem - leketlerini Fransızların yaptığı bir filmde seyrediyorlar.

Buna dair yazılan tenkitlerde, re - sim tarafının kusursuz olduğu, yalnız güneşli, aydınlık manzaraların değil, yağmurlu, bulutlu ve sisli manzarala - rın da pek temiz olarak çevrildiği ya - zılıyor. Yalnız senaryo ile temsilin bir kaç noktasına ve rejinin bir nokta - sına itirazla dokunuluyor.

Yaklaşan sinema mevsiminde İ - stanbulda gösterilmesi muhtemel olan

bu filmin Avusturyada itiraz uyandı - ran noktalarını, burada gösterildiği zaman kendi görüşümüzle birlikte yaz - mağı tercih ederek, şimdi kısaca fil - mi vücutta getirenlerin isimlerini tes - bit ediyorum.

Senaryo, Fransızların zarif novel - ler yazan kadın muharrirlerinden Ko - letin ilk senaryosudur. Rejisör, Mark Allegredir. Filmin müzik kısmını Jorj Orik hazırlamıştır. "Gölde aydınlık,, ta oynayan yıldızlardan başlıcaları, Jan Piyer Omon, Rozin Dörean, Mişle Simon, Simon Simon ve Sokolov. Muhtelif Fransız filmlerinde oynamış ve İstanbulda görülmüş artistler... Bun - lardan J. P. Omonun geçen sinema mevsiminde İstanbul'a gelen bir filmde oynadığını hatırlıyoruz!

J. P. Omon VE Rozin Dörean Filmde Karşı Karşıya

Faşa kendisine gönderilen zatlari kabul ederek meseleyi derinden ve inceden onlarla müzakere etti; bediyeleri aldı; fakat Faşa bu esnada padişahı tamamiyle geçirtti. Deniz halinde hareket eden galeleri (19 Temmuz - 1541) 28 Temmuzta 948 perçembe) 516 yelken sayılıyordu. 65 büyük gale ve 12 bin 330 bahriyeli 23 bin 900 kara askeri vardı. Bu kuvvet 16 inci asrın en büyük ordularından birisi idi. Bütün İspanya, İtalya, Almanya asilzadeleri günümüzde yollanmışlardı. Malta gövayeleri bu seferde bulunmaz bir şeref sayarak en cesur gövayelerden 140 mi en seçme 400 askerler göndermişlerdi. (2) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (3) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (4) donanma İmanya girerek şehrin ö- 20 Temmuzta sabah saat 7 de 28 Temmuzta 948 perçembe) 516 yelken sayılıyordu. 65 büyük gale ve 12 bin 330 bahriyeli 23 bin 900 kara askeri vardı. Bu kuvvet 16 inci asrın en büyük ordularından birisi idi. Bütün İspanya, İtalya, Almanya asilzadeleri günümüzde yollanmışlardı. Malta gövayeleri bu seferde bulunmaz bir şeref sayarak en cesur gövayelerden 140 mi en seçme 400 askerler göndermişlerdi. (2) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (3) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (4) donanma İmanya girerek şehrin ö-

zırhlar zannolunmuşundan daha uzun süreli. Yola çıkılmadan eyilün on beş gün kadar geçirdi. Deniz halinde hareket eden galeleri (19 Temmuz - 1541) 28 Temmuzta 948 perçembe) 516 yelken sayılıyordu. 65 büyük gale ve 12 bin 330 bahriyeli 23 bin 900 kara askeri vardı. Bu kuvvet 16 inci asrın en büyük ordularından birisi idi. Bütün İspanya, İtalya, Almanya asilzadeleri günümüzde yollanmışlardı. Malta gövayeleri bu seferde bulunmaz bir şeref sayarak en cesur gövayelerden 140 mi en seçme 400 askerler göndermişlerdi. (2) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (3) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (4) donanma İmanya girerek şehrin ö-

Hayreddin Paşanın bından son- 15 Temmuzta 948 perçembe) 516 yelken sayılıyordu. 65 büyük gale ve 12 bin 330 bahriyeli 23 bin 900 kara askeri vardı. Bu kuvvet 16 inci asrın en büyük ordularından birisi idi. Bütün İspanya, İtalya, Almanya asilzadeleri günümüzde yollanmışlardı. Malta gövayeleri bu seferde bulunmaz bir şeref sayarak en cesur gövayelerden 140 mi en seçme 400 askerler göndermişlerdi. (2) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (3) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (4) donanma İmanya girerek şehrin ö-

Hayreddin Paşanın bından son- 15 Temmuzta 948 perçembe) 516 yelken sayılıyordu. 65 büyük gale ve 12 bin 330 bahriyeli 23 bin 900 kara askeri vardı. Bu kuvvet 16 inci asrın en büyük ordularından birisi idi. Bütün İspanya, İtalya, Almanya asilzadeleri günümüzde yollanmışlardı. Malta gövayeleri bu seferde bulunmaz bir şeref sayarak en cesur gövayelerden 140 mi en seçme 400 askerler göndermişlerdi. (2) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (3) Donanma, bir yarı galeli bir mişerdi. (4) donanma İmanya girerek şehrin ö-

vetinden de istifade ederek idarede muvaffak oluyordular. Bu imtiyazlı kabilelere (Muhazin) deniliyordu. Konstantin beyliği bilhassa yerli kabilelerin kuvvetine dayanıyordu. İmtiyazlı kabilelerin başlıcaları (Mecana) da Beni Abbaslar, Zap ve Hodna'daki arap kabileleri (bunların başındaki zata zeyhülârab denilirdi) Şabbiyaların taht hakimiyetinde olan (Daüaüda) larla muhasım bulunan Henaneşar idi. (1) Cezayir sancağı da diğerleri gibi haslara ayrılmış olduğundan bütün timar ve zeamet ve has sahipleri padişahın tasdikine tayin olunuyordu. Askerin idaresi Hassi hümayuna ayrılan arazi hasılatı ve diğer varidatla yapılıyordu. E — Varidat ve Masarifat E — Varidat ve masarifat — Cezayir ayaletinin varidatı giren ve çıkan mallardan alınan yüzde on bir gümrük resmi, oktrova resmi, deri ve balmumu iltizamı resmi, korsanların getirdiği ganimetlerden alınan resimler (beşte birle sekizde bir arasında muhtelif) kimsesiz olarak ölenlerin kalan malları, liman resmi, meyhane, fuhuşhane, veraset resimleri, aşar, haraç ve cizyeden ibaretti. Fakat muhtelif devirlerde bunlara daha bir çok vergiler zammolunmuştu. Umum varidat beş yüz bin duka altına varıyordu. Beylikler ve kaitlikler de kendi muntakalarındaki haslardan hükümete ait olanını ve fazla varidatı merkeze gönderirdi. Köylerden, kabilelerden vergi toplamak için her sene mayıs ve temmuz aylarında yeniçeri müfrezeleri çıkarılırdı. Bu tahsilat müfrezelerine (mahal) veyahut (mahalle) denilirdi. Mahaller yavaş yavaş dolaşır, vergi ve aşar toplarlardı. Bu tahsilat esnasında

meclis Hanefi ve Maliki ülemasındar ve mensup ve ma'zul kadı ve müftülerden mürekkep olarak Camii kebirde toplanır, verilmiş olan hükmü tetkik eder; hakimi dinler, hüküm — uva fakı — görülmezse nazırlanurdu. (1) Mülki taksimat: Cezayir umumiyetle şark, garp, cent p ve merkez sancaklarına ve müstakil kaitliklere ve sancaklara da kaitliklere ayrılmıştı. Garp sancak beyliği (971 - 1563), cenup sancak beyliği (955 - 1548) de kurulmuştu. Şark sancak beyi Konstantinde garp sancak beyi (1113 - 1701) e kadar Mazna'ya sonra 1122 - 1701) de Maskarada oturmuş ve Oran zaptedilince (1206 - 1791) oraya merkezini nakletmişti. Cenup sancağının merkezi Medea idi. Buna Titeri beyliği de deniliyordu. (2) Merkez sancağı Cezayir şehriyle (Mistica) ve civar bazı limanları ihtiva ediyordu. Lakal, Sebeu, Blida (Bahri Elfarun) yahut Siyahiler memleketi müstakil kaitliklerdi. Tlemsen hususi bir vilâyetti. Fakat Titeri, Tenes, Becaye'nin bazan sancak beylerine verildiği ve diğer bazı beldelerin sancak itibar olunduğu da vaki idi. (3) Sancak beyleri de sancağı kaitliklere, şeyhliklere taksim ediyorlardı. Beyler kendi muntakalarında daha küçük mikyasta bir idare sistemine maliktiler. Sancak beylerinin memuriyetleri İstanbul tasdik olunarak o suretle (Has) ve malik oluyorlardı. (4) Beylerin maiyetinde muhafızlar bulunduğu gibi imtiyazlı kabilelerin kuv-

129 kadar ahalinin müracaatlarını dinler, onlara hüküm verir, öğleden sonra resmi işleri görüp ağalar, kâtipler, yüksek memurları ve konsolosları kabul ederdi. Salı günleri meclis Cenine sarayında beylerbeyinin yanında toplanırdı. Divan cünhalara dayak ve cezayı nakdi ve cinayetlere idam hükmü verirdi. İdam = Kesmek, asmak, boğmak, kazıklamak, çenkle asmak, ateşte yakmak suretleriyle olurdu. Kazıklamak, çenkle asmak gibi işkenceli ölümler siyasi mücrimler ve ateşte yakmak mürtedlere ve yahudilere tatbik olunurdu. Baş kesmek cellâtların işi idi. Meclis salonunun yanındaki avluda bulunan çeşmenin önünde olurdu. Boğuscaklar (Babi azzun) un dışarısına götürülüp kale mazgallarından sallandırılırdı. Çengelle asmak kale divarlarına çakılmış çengellere mücrimin yukarıdan atılıp çengellere takılarak orada ölmesi idi. Kazığa vurma ve ateşe takma cezaları Bahülvaad'da yahut limandaki iskele üzerinde icra olunurdu. Dayak mecliste atılırdı. İki esir ücrimin başından ve kaçılarından tutar ayakları kaldırılarak tabanlarına vurulurdu. Cezayı nakdi de derhal mecliste alınırdı. Yeniçeriler sur dahilinde ve âlolenen idam olunamazdı. Onların cezası yeniçeri ağasının sarayının avlusunda infaz olunurdu. D — Memleketin Adliye işleri Cezayirde iki müftü olup mahkeme de iki idi. Ahali Hanefi ve Maliki mezheplerinde olduklarından müftüler de Hanefi ve Maliki müftüleri idi. Beşinci mezhep denilen Haricilerin müftüsü yoktu. Hükümler şeriatı göre verilirdi Müftülerin hükmüne razı olmsyanlar büyük meclise müracaat edebilirdi. Büyük

136 lıç Ali Paşa, Venedikli Hasan Paşa) divanda da müessir ve İstanbuldan kuvvet alarak isyanları yatıştırmağa kadirdiler. Deniz teşkilâtı başka idi. Yeniçerilerle münasebetleri yoktu. Reisler gemilerini istedikleri gibi tanzim ve teçhiz ediyor ve silâhlendiriyorlardı. Fakat sonraları yeniçerilerin de ganimetlerde hissedar olmaları için gemilere birer bölükbaş kumandasında silâhendaz yeniçeri konuldu. C — Memleketin İdaresi Memleketin idareyi âliyesi beylerbeyinin elinde idi. Asıl azası beş kişi olan ve istişari mahiyette bir divan (meclis) vardı. Bu azalar hazineci, yal vekilharıcı, hocatülhâyil (atlar nazırı), beytülmal, Arap ağası idi. Hazineci, maliye nazırı (defterdar) demekti. Paşadan sonra en ehemmiyetli memurdu. Yal vekilharıcı bahriye nazırı gibi olup tersaneye, gemilere, gemilerdeki kürekçilere, esirlere ve topçu ve mühimmatı harbiye işlerine, kalelerin idaresine bakardı. Atlar nazırı: Milli emlak, umum hayvanat alım satımına nazırdı. Arap ağası: Cezayir şehri haricinde bulunan sancak muntakasındaki kabile ve o muntakanın asayişine memurdu. Bu beş kişiyi (Kerassa) yani heyeti hükümet denilirdi. Kul oğulları bu memuriyetlere geçemezlerdi. Bunlar mutlaka halis Türk olacaktı. Yeniçeri ağası ve kadı dahi divanda bulunurlardı. Divanın yazı işleri ve zabıt tanzimi için dört hoca yani kâtiö kullanılırdı. Daha küçük rütbeli (200) kadar kâtip de noterlik, tahsilatlık gibi işleri yaparlardı. Mecliste biri Türk, diğeri verili olarak iki tercüman kullanılırdı. Gümrük, oktrova, anbar emirleri gibi sair hizmetlerin de emirleri vardı. Meclis bayramlarda cuma ve salıdan maada her gün toplanır, sabahdan öğleye

131

Alibet Sealebe kabilesinin hüküm altın- da olarak nabi bir istiklal kazanmıştı. Barbaroslar Cezayire geldikleri vakti şehri: Kaidesi deniz kenarında ve re'si habere veriliyordu.

4 — Babüvrad yahut garp kapısı is- tihkâmı, (1596) da denize yakın bir ka- yamın ucuna yapılmıştı.

5 — Menderegin ucundaki küçük is- tihkâm, Burada beş top bulunup mendi- reğün için muhafaza edildi.

6 — Menderik istihkâmı, Beş dilil- bir kule şeklinde ve ada üzerine yapı- lmıştı. Beş topu vardı.

7 — Menderegin içinde ve dağkaran- sedinin üstünde yapılmış küçük fakat çok sağlam bir hisar. Bu hisarın çevresi 500 kadem idi. Fenerin konulmuş oldu- ğu kayalıkta karaya bitmişti. Burada 66 top vardı. Fakat atılmak için değil, di- Tunus harbinin yadigarları idiler. Sahi- lin muhtelif yerlerinde de siperle betar- ya mevkileri vardı.

Cezayir şehri Türklerin eline geçtik- ten sonra azamet, mamuriyet ve saadet buldu. Üç yüz seneden fazla müddet denizlerde ve karalarda Cezayir ocağı hi- risiyanlara deşt ve âfet oldu.

Cezayir gemicileri big bir Avrupa mil- letini esirgetmişlerdir. Genis zindanları hemen bütün dünya hisarlarının akai sa- dasını tekrar etmiştir. Cezayir, âleme kovanlarınca ve yalınız bu vasıta ile yarı- yan cemahiri mütefikleri Amerika ka- dar Avrupa'nın dörtte üç hükümetini yillik vergiye bağlanmak zilletine düşü- ren, kendisine karşı tevcih edilen hücum- ları inandırılmaz bir canlilik ile mukave- met eden bir millet manzarai fevkalâde- Cezayir ocağında gari kabili- tan- savat karışıklıklar ve her gün kopan ihtilaller başka bir cemiyette olsa müld- Fakat bu anarşi ve kıyamet Cezayir o-

134

İspanyaya karşı olan müsterek düş - mane tekil ediyordu. Fransa İspanya göre Cezayirli ile olan muamelesini tanzim etmişti.

Fransızlar Cezayire bir konsolos koy- mak için İstanbuldaki sefirleri M. De Lincio ve Karlos Didier adlı iki kişinin idaresinde bulunan bu ticaret şirketi (Bon) nu 12 fersah farkında bir (For- tin — istihkâm) yaptı. Burasın- (Bastion de Frans) adı verildi. Şirket Lakal, Kapneg, Bon, Kapoz, Kollode mağazalar açtı. Buralarda hem mer- can avı yapıyor ve hem de Fransız malları yerhilerin getirdikleri balmum, kösele ve bugdayla değışitiriliyordu. (2) Fakat Cezayir Türkleri bu Bastionu (935 — 1528) de tahrıp ettiler. (3); Fransızları her taraftan kovdular. (1577 — 985) tarihine kadar bu sahli - lerde kimseye ticaret müsadesei verili - medi. Fakat iş çok kazancı olduğun - dan Fransızlar mütemadiden bunun pe- konsoloslari Cezayire en çok ticaret ve müsadette bulunan Marilya şehri- nin vekilleri gibi idiler. İngiltere (Tür- yabı ve 1577 de eski müsadeselezi- yende ticaret yapmağa müsadde aldı. Bu ticaretli beraber mercan da avlamak için İstanbula müracaat ederek cezayir- garp beylerbeyine bir emir istisali eti- ler. Bu emir hümayunda Cezayirle Tunus arasında sabıkan Cenevizlilerin mercan avladıkları yerde mercan avla - mak üzere Fransızlara da müsadde edili - yapıyor ve bunların bazılarını gemilerle sahillerde mercan avlıyorlardı. Bu me - yanda bazı Fransızlar de vardı. Sonra- ları (Afrika şirketi kurulluğu) adında bir şirket yapıldı. Bu şirket mercan a- adada mercan avcılığı imtiyazını Ceno- valılara Turgudun fidiyeli necatını ba - kiyeti olarak verildiğini yazıyor. Bu ri - vayet doğru sayılırsa Lomelli ailesinin 1543 te Tabarka da yerleştiğine nasa - ran bu tarihten evvel Turgut esaretten kurtulmuş demektir.

(2) Grammont .

(3) Aleksandr dola Bord

(1) Grammont.

139

Şehrin haricine (fahs) denilirdi. Fahsın inzibat ve asayiş kaidülfahsa aitti. Belediye reisliği ve fahs kaitlığı şereflî memuriyet sayılmadığından Türklerce rağbet olunmazdı.

G — Cezayir şehri ve şehirlisi

Cezayir şehri sur içinde ve arazi arızalı olduğu için sokaklar pek dar ve evleri sıkı. Adeta evlerin tırasaları birbirine dokunurdu. Şehir içinde kahve, mey - hane yoktu. Bunlar surun dışında idi. Cezayir şehrinin, anfiteater şeklinde kademe kademe evleri ile çok güzel manzarası vardı. Endülüsten İspan - yolların zülmünden kaçıp gelen müslü - manların çoğu burada yerleşmişti. Sâ - yilerin hasılası ve servetlerinin bakiye - si ile burasını zenginleştirmişlerdi. (1) Şehrin etrafındaki tepeler, sırtlar zen - ginlerin oturmasına mahsus köşkler, evler ve inzivagâhlarla dolu idi. 16 mcı Milât asrının nihayetine doğru (fahs) da güzelliği, mahsuldarlığı ile insanı hayran eden 10 bin bahçe sayarlardı.(2)

Sahil ve Mitecade esirler çalıştırıla - rak yapılmış (25000) çiftlik vardı. Şe - hirde 12 bin ev sayılıyordu; hepsi de güzel denilecek halde idiler.

17 Milât asrının evvelinde nüfusu 100 bin idi.

300 kaptan ve reis ailesi, 6 bin yeni - çeri, 6 yüz Türk 2 bin Endülüs muhaci - ri ailesi bulunuyordu. 10 cami iki sma - gon iki katolik kilisesi vardı. (3)

Muazzam on çeşme muhtelif ma - hallerde suyu temin ediyordu. Hasan Paşa ve Salih Paşanın oğlu Mehmet Paşa umum için bedava hamamlar yap - tırmışlardı. Yedi kışla ve bir çok has -

142

Şehrin haricine (fahs) denilirdi. Fahsın inzibat ve asayiş kaidülfahsa aitti. Belediye reisliği ve fahs kaitlığı şereflî memuriyet sayılmadığından Türklerce rağbet olunmazdı.

G — Cezayir şehri ve şehirlisi

Cezayir şehri sur içinde ve arazi arızalı olduğu için sokaklar pek dar ve evleri sıkı. Adeta evlerin tırasaları birbirine dokunurdu. Şehir içinde kahve, mey - hane yoktu. Bunlar surun dışında idi. Cezayir şehrinin, anfiteater şeklinde kademe kademe evleri ile çok güzel manzarası vardı. Endülüsten İspan - yolların zülmünden kaçıp gelen müslü - manların çoğu burada yerleşmişti. Sâ - yilerin hasılası ve servetlerinin bakiye - si ile burasını zenginleştirmişlerdi. (1) Şehrin etrafındaki tepeler, sırtlar zen - ginlerin oturmasına mahsus köşkler, evler ve inzivagâhlarla dolu idi. 16 mcı Milât asrının nihayetine doğru (fahs) da güzelliği, mahsuldarlığı ile insanı hayran eden 10 bin bahçe sayarlardı.(2)

Sahil ve Mitecade esirler çalıştırıla - rak yapılmış (25000) çiftlik vardı. Şe - hirde 12 bin ev sayılıyordu; hepsi de güzel denilecek halde idiler.

17 Milât asrının evvelinde nüfusu 100 bin idi.

300 kaptan ve reis ailesi, 6 bin yeni - çeri, 6 yüz Türk 2 bin Endülüs muhaci - ri ailesi bulunuyordu. 10 cami iki sma - gon iki katolik kilisesi vardı. (3)

Muazzam on çeşme muhtelif ma - hallerde suyu temin ediyordu. Hasan Paşa ve Salih Paşanın oğlu Mehmet Paşa umum için bedava hamamlar yap - tırmışlardı. Yedi kışla ve bir çok has -

142

İspanyaya karşı olan müsterek düş - mane tekil ediyordu. Fransa İspanya göre Cezayirli ile olan muamelesini tanzim etmişti.

Fransızlar Cezayire bir konsolos koy- mak için İstanbuldaki sefirleri M. De Lincio ve Karlos Didier adlı iki kişinin idaresinde bulunan bu ticaret şirketi (Bon) nu 12 fersah farkında bir (For- tin — istihkâm) yaptı. Burasın- (Bastion de Frans) adı verildi. Şirket Lakal, Kapneg, Bon, Kapoz, Kollode mağazalar açtı. Buralarda hem mer- can avı yapıyor ve hem de Fransız malları yerhilerin getirdikleri balmum, kösele ve bugdayla değışitiriliyordu. (2) Fakat Cezayir Türkleri bu Bastionu (935 — 1528) de tahrıp ettiler. (3); Fransızları her taraftan kovdular. (1577 — 985) tarihine kadar bu sahli - lerde kimseye ticaret müsadesei verili - medi. Fakat iş çok kazancı olduğun - dan Fransızlar mütemadiden bunun pe- konsoloslari Cezayire en çok ticaret ve müsadette bulunan Marilya şehri- nin vekilleri gibi idiler. İngiltere (Tür- yabı ve 1577 de eski müsadeselezi- yende ticaret yapmağa müsadde aldı. Bu ticaretli beraber mercan da avlamak için İstanbula müracaat ederek cezayir- garp beylerbeyine bir emir istisali eti- ler. Bu emir hümayunda Cezayirle Tunus arasında sabıkan Cenevizlilerin mercan avladıkları yerde mercan avla - mak üzere Fransızlara da müsadde edili - yapıyor ve bunların bazılarını gemilerle sahillerde mercan avlıyorlardı. Bu me - yanda bazı Fransızlar de vardı. Sonra- ları (Afrika şirketi kurulluğu) adında bir şirket yapıldı. Bu şirket mercan a- adada mercan avcılığı imtiyazını Ceno- valılara Turgudun fidiyeli necatını ba - kiyeti olarak verildiğini yazıyor. Bu ri - vayet doğru sayılırsa Lomelli ailesinin 1495) te kurulmuştu. (1). 1543 — 1543 te Tabarka da yerleştiğine nasa - ran bu tarihten evvel Turgut esaretten kurtulmuş demektir.

(2) Grammont .

(3) Aleksandr dola Bord

(1) Grammont.

(1), (2) Miratülcezayir 100 cami ve 34 hastahane olarak kaydediyor.

Aynı zamanda kendisine karşı tevcih edilmiş... (1) Grammont

Bu gevşeklik, dedebde ve surur bu... (1) Grammont

Kapı kulu süvarisi — Silâhtar, sipah, (1) Grammont

Osmanlı ordusunun baş kumandanı... (1) Grammont

Bunun için çok kısa olarak eski Osmanlı... (1) Grammont

Cezayir, Tunus, Tarabulusgarp ocağ... (1) Grammont

Serhat kulu — Hudutlarda kullanılan asker ve akıncıları. (1) Grammont

Topraklı süvarisi — Has ve zeamet sahiplerinin kanunen çıkarmağa mecbur oldukları süvarilerdi. (1) Grammont

Has sahipleri her beş bin akçeye mukabil bir süvari çıkaracaktı. (1) Grammont

Kaptan paşa eyaletlerinin timar, zeamet ve has sahipleri çıkarmağa mecbur oldukları neferleri bahriyeye verdikten başka (bey gemisi) namile gemiler tehziz edilecek harbe gelirlerdi. (1) Grammont

B - Askerlik Teşkilatı (1)

Cezayir, Tunus, Tarabulusgarp ocağ... (1) Grammont

Bunun için çok kısa olarak eski Osmanlı... (1) Grammont

Cezayir, Tunus, Tarabulusgarp ocağ... (1) Grammont

Serhat kulu — Hudutlarda kullanılan asker ve akıncıları. (1) Grammont

Topraklı süvarisi — Has ve zeamet sahiplerinin kanunen çıkarmağa mecbur oldukları süvarilerdi. (1) Grammont

Has sahipleri her beş bin akçeye mukabil bir süvari çıkaracaktı. (1) Grammont

fakat içi pek fena, bütün zaif mahlûk - lar gibi, zalimdir, kuvvet önünde eği - lir; emri yakileri kolayca kabul eder; büyük bir kuvvet sarfına lüzum göster - miyen terzilik, kazazlık, sırmacılık (sı - rmal ve ipekli kuşak ve fitalar) san'at - lerine ve bu gibi ticaretlere intisap et - miş olduklarından yumuşamış kadınlaş - mıştı. (1)

Aarap süvarisinin azametli tavrı ve (Kabil) lerin asabi cevvaliyetine karşı Cezayir yerlisi gevşek yürüyüşü ile tam bir tezat gösterir. Cezayir yerlisi hiç bir mukavemet tertip etmeğe ve yapmağa kadir değildir. Cezayir tarihinde bunlar mühim bir rol oynamamıştır.

Cezayir, dahilden gelen bir çok ker - vanların deniz kenarında merkezi idi.

İki dünyanın hazineleri, muzaffer orduların ve kahraman korsanların sâyi ile memlekete akıyordu. (2) Kolay kazanılan paralar gene öyle kolayca her nevi sefahate harcanıyordu. Fukara bu daimi ziyafetin kırsıtısı ile geçi - niyordu. Bazan kuraklık, çekirge isti - lâsı olur, yahut İzmir ve Tunustan ge - len gemiler veba getirip memlekete bu - laştırmışlardı. Fakat kimse sihhi tedbir - lere riayetsizlik eden ve felâketi savacak tedbirleri olımayan beyleri ithihâmı dü - günmiyerek bu felâketleri tevekkülle, sabırla karşılıyordu. (3)

K — Beylerbeyiler — : Beylerbeyiler (Darüssultan) adile yapılmış olan (Ce - Hayreddin Paşa hermbvgkübvgkübvvb nine) sarayında otururlardı. Barbaros Hayreddin Paşa hem beylerbeyi ve hem kaptan paşa iken kendisi İstanbulda bu - lunur. ve Cezayirde vekili idarei umur ederdi; Cezayir beylerbeylerinin Os - manlı hükümetinin diğer ayaletlerindeki beylerbeyilerden daha büyük ve âdeta yarı müstakil gibi selâhiyet ve azamet -

leri vardı. Fakat hepsi de Padişaha tamamiyle muti ve bağılı idiler. Os - manlı hükümetinin her kanunu buralar - da da geçerdi. Cezayir, Tunus, Tarab - lus beylerbeyilerile kaptan paşanın Has yani tahsisatı on iki kere yüz bin ve ye - di yüz akçe idi. (1)

Kaptan paşalar için Gelibolu, Ağri - boz, Karleli, İnebahtı, Rodos, Midilli, Kocaeli, Biga, Suğla, Mezestre sancak - larından mürekkep bir ayalet yapılmış - tı. Bu sancakların beylerbeyileri ve zeamet erbabı donanmaya tahsis edil - mişti. Bunun adı Cezayir beylerbeyliği idi. Fakat Cezayir garp beylerbeyli - ğinden ayrı idi.

Cezayir garptaki zeamet miktarı 88,390 ve timar miktarı 63037 idi. (2) Cezayir beylerbeyileri - nin maiyet memurlarının başlıcaları şunlardır:

Kethüda, kapıcıbaşı, küçük kapıcıba - şı, kapı kethüdası, hazinedar başı (3) İmrahor, çavuşbaşı; bunlardan maada bir çok kâtipler, çavuşlar, solaklar ve silâhtarlar bulunurdu.

Silâhtarlar, paşa bir yere gidince kısa kısa şifahane ile silahlı ve altınlı kılıç ve sarıklarının üzerinde hafif bir altın zırh olarak beraber giderler, sarzyda ise pa - şanın hususi hizmetlerine bakarlardı. Cenine sarayına silâhlı girmek yasak ve girenlerin cezası ölümdü. Beylerbeyilerin kuvvetli bir emniyet müfrezeleri vardı. Bu müfrezelerin miktarı ve terkibi her paşanın devrinde başka türlü olmuştur.

L — Deniz mücadeleleri — : Kor - sanlık Cezayir ocağının kuruluşunun temeli idi ve bir nevi gaza, cihat sayılı -

(1), (2) Evliya Çelebi seyahatna - mesi.

(3) — Hazinedar başı paşanın hü - susi hazinesine memurdu. Ayalet hazi - nesine memur zata (hazineci) denirdi.

Afyon Vilâyetinden:

Afyon - Isparta yolunun 9805 lira bedeli keşifli
17+000 kilometreleri arasında (5480) metfe tulünde 000—
tamiratın 2 Elül 934 tarihine müsadif pazar günü saat 6.30
buçukta Encümeni Vilâyette kat'i ihalesi yapılmak üzere kap
zarf usulile münakasaya konulduğundan keşifname ve şartnameyi
görmek isteyenlerin Nafia Başmühendisliğine ve taliplerin % 7,5
teminatile Encümeni Vilâyete müracaatları ilân olunur. (4681)

Istanbul mintaka San'at mektebi müdürlüğünden;

Mektebimizde Eylül 934 mezuniyet ve ikmal imtihanlarına
1-9-934 tarihinde başlanacak ve 20-9-934 tarihinde bitecektir.
İkmal kalmış talebinin 1-9-934 de Mektepte hazır bulun
maları lâzımdır. İkmal imtihanları esnasında hasta olduklarını
Tabip raporile; isbat etmeyenler sınıfta ipka bırakılırlar.
Derslere 1-10-934 tarihinde başlanacaktır.
Sınıf geçmiş olanlar, 1-10-934 tarihinde mektepte hazır
bulunacaklardır. (4645)

Askerî Fabrikalar U. Müdürlüğünden:

10 Milyon muhtelif kuturda çelik bilye
1500 kilo " " " " Tel
Yukarıdaki malzeme 20-9-934 tarihinde saat 14 te kapa
lı zarfla münakasası icra edilecektir. Şartnamesini görmek iste
yenlerin her gün saat 13 den 15 e kadar komisyona müracaat
ları. Ve münakasaya gireceklerin de yevmi muayyeninde temi
natlarını havi memhur tekliflerini vakti muayyeninden evvel ko
misyona vermiş olmaları. Bundan evvel 20-9-934 tarihinde ya
pılacağı ilân edilen işbu malzemenin şartnamei fennisinde deği
şiklik olduğundan mezkûr ilânın hükmü yoktur. (4977)

Istanbul üniversitesi mubayaat komisyonundan:

1 — Üniversite Merkez Binası ve Fen ve Edebiyat fakülte
lerinin işgal etmiş olduğu Zeynep Hanım binası harici sıva tamir
ve boyaları ile Tıp Fakültesi Gureba Hastanesinde yapılacak
olan deri ve Frengi Seririyatı inşaatları olbaptaki şartnamelerine
tevfikan kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.
2 — Üniversite kütüphanesinin ve okuma salonun kalorifer
işi ve Tıp Fakültesi Kütüphanesi möble işleri şartnamesi mucibi
nce ayrı ayrı olarak aleni münakasaya konulmuştur.
Yukarıda yazılı işlerden kapalı zarf usulile yapılacak olan
münakasa 3-9-934 Pazartesi günü saat 10 da ve aleni muna
kasa ise 5-9-934 Çarşamba günü saat 10 da icra edilecektir.
Taliplerin her gün Mübayaat komisyonuna müracaatla şart
namelerini tetkik edebilirler ve ihale günleri de verecekleri fia
tın %7,5 teminatlarıyla komisyonda hazır bulunmaları ilân olu
nur. (4687)

Deniz Levazım Satınalma Komisyonundan:

6972 adet Kondenser borusu kapalı zarfla münakasası
11 Eylül 934 Salı günü saat 14 te.
6000 metro iş başlık kirpası kapalı zarfla münakasası
11 Eylül 934 Salı günü saat 15 te.
Deniz kuvvetleri için lüzumu olan yukarıda cins ve miktarı
yazılı iki kalem malzeme hizalarında gösterilen gün ve saatlerde
kapalı zarfla münakasaya konmuştur. Taliplerin şartnamesini
görmek isteyenlerin her gün ve münakasasına gireceklerin de o
gün ve saatlerde Kasımpaşada kâin komisyona müracaatları.
(4860)

Istanbul Posta Telgraf Başmüdürlüğünden:

Izmir Merkez evrak ve paket postahaneleriyle Şömendüfer
istasyonları ve mezkûr postahanelerle vapurlar ve şehir dahili
merakizden basmane, Hükümet, Karantina, Alsancak Merkezle
arasındaki posta nakliyatına kapalı zarf usulile yapılan mü
nakasa neticesinde taliplerin teklif ettikleri bedel haddi lâyük
görülmüdüğü münakasa 11-8-934 T. den 9-9-934 tarihi
ne kadar bir ay müddetle İzmirde Pazarlığa çıkarılmıştır. Talip
lerin şeraiti anlamak ve 8880 lira bedeli muhammenin yüzde
yedi buçuğu nisbetinde teminatı muvakkatelerini vererek teklif
lerini dermeyan etmek üzere İstanbul ve İzmir Başmüdürlüğün
de müteşekkil münakasa komisyonuna müracaatları. (4702)

Devlet Demiryolları ilânları

Lokomotif aksamı kapalı zarfla münakasası 6-10-934 Cu
martesi günü saat 15 de Ankarada Idare binasında yapılacaktır.

11 - VAKIT 27 AGUSTOS 1934

DARA
BIRIKTIREN
RAHAT-EDER

Istanbul İkinci İcra memurlu
ğundan:

Mahcuz ve paraya çevrilmesi
mukarrer olup tamamına yemin
li ehli vukuf tarafından 1580 lira
kıymet takdir edilen Beyoğlunda
Kamer hatun mahallesinde Pa
paz köprü sokağında eski 3 yeni
5 numara ile murakkam maa oda
bir bap dükkânın, tamamı açık
arttırmaya vazedilerek 30-9-
934 tarihine müsadif Pazar günü
saat 14 ten 16 ya kadar dairemiz
de açık arttırması icra kılmacak
tır. Arttırma bedeli mezkûr gayri
menkulün kıymeti muhammene
sinin yüzde yetmiş beşini buldu
ğu takdirde müşterisi uhdesine i
hale olunacaktır. Aksi takdirde
son arttırmanın taahhüdü baki
kalmak üzere 15-10-934 tarihi
ne tesadüf eden Pazartesi günü
saat 14 ten 16 ya kadar keza dai
remizde yapılacak olan açık art
tırmasında dahi arttırma bedeli
muhammen kıymetin yüzde yet
miş beşini bulmadığı surette satış
2280 numaralı kanun ahkâmına
tevfikan geri bırakılacaktır. Satış
peşindedir. Arttırmaya istihak et
mek isteyenlerin mezkûr gayri
menkulün kıymeti muhammine
sinin yüzde yedi buçuğu nisbe
tinde pey akçesi veya milli bir
bankanın teminat mektubunu
vermeleri icap eder. Müterakim
vergi; vakıf icaresi, tanzifiye ve
tenviriyeden mütevellit belediye
başkanı müsterive aittir. Hakları

Posta telgraf ve telefon binalar ve Levazım müdürlüğünden

Yeşilköy ile Yeşilköy telsiz istasyonu arasına konulmak üzere
3900 metre Elektrik kablosu kapalı zarf usulü ile münakasaya
vazolunmuştur. Taliplerin 12 Eylül 934 Çarşamba günü öğlede
sonra saat 14 te Beyoğlunda Posta T. T. Merkezi üçüncü kat
mubayaat komisyonuna müracaatla şartnamedeki tarifata dahilinde
ihzar etmiş oldukları tekliflerini mübeyyin ve teminatı muvakk
telerini muhtevi kapalı zarflarının elden komisyona tevedi ey
meleri ve şartnameyi her gün alabilecekleri ilân olunur. (3780)

Fatih İcrasından:

Bir deyinden dolayı tahtı hac
ze alınan 57 çift muhtelif kadın
iskarpini 3-9-934 tarihinde sa
at 10 da Mahmutpaşa 108 num
aralı dükkânda bilmüzayede satı
lacağından talip olanların mahal
lindeki memurine müracaat et
meleri ilân olunur. (221)

darların ve irtifak hakkı sahipleri
ninin bu haklarını ve hususiyle
faiz ve masarife dair olan iddia
larını tarihi ilândan itibaren 20
gün zarfında evrakı müsbiteleri
ile birlikte dairemize bildirmeli
ri lâzımdır. Aksi halde hakları
Tapu sicilleriyle sabit olmayanlar
satış bedelinin paylaşmasından
hariç kalırlar. Daha fazla malû
mat almak isteyenlerin 5-9-934
tarihinden itibaren dairemizde
açık bulundurulacak olan arttır
ma şartnamesiyle 934-737 No.lu
dosyasında mevcut ve mahalli
mezkûrün evsaf, mesaha ve saire
sine havi vaziyet ve takdiri kıy

Istanbul Kumandanlık Satınalma Komisyonu İlanları

1. F. Kıt'alarının hay
natı ihtiyacı için üç yüz k
bir ton saman kapalı zar
münakasaya konmuştur.
halesi 8/9/934 cumartesi
nü saat on bestdir. Ta
lerin şartnamesini gör
üzere her gün, münakas
istihak edeceklerin de o
ve saatinde teminatlar
birlikte mektuplarını 1
Satınalma komisyonuna g
dermeleri. (63) (496)

Satılık Hane

Fatih tramvay durak yer
Farah parkı arasında yeni y
miş tramvay caddesine nez
elektrik tertibatını havi üç
kârgir hane satılıktır. Görm
tiyenler içindekilere müraca
debilirler.

